

„Ahhoz, hogy a tanár munkája eredményes legyen, a gyermekünket úgy kell iskolába indítanunk, hogy ami testnevelés órán történik, értékes és fontos. Míg a nyugat-európai országokban ennek már rég kultúrája volt és van, nálunk még mindig sok iskolában uralkodó a nézet, hogy vannak úgynevezett főtantárgyak, ezek fontosak, komolyan kell venni őket, s ezek mellett vannak az egyéb, kevésbé fontos tantárgyak, mint például a testnevelés.”

TARTALOM

1. láthatár

Nem tetszik a diákoknak az új tanév szerkezete – Pap Melinda írása

2. láthatár

A jó tanárokat nem ösztönzik, a szabályszegés fölött szemet hunynak – Bíró Blanka írása

3. láthatár

Késleltetett oktatási reform, a hetedikeseken csattan az ostor – Bíró Blanka írása

20. láthatár

Nem értjük, hogy mit olvasunk? – a PISA-tesztek perspektívája – Szatmári Bence írása

22. magánterület

Nem szabad sírni! – Varga László Edgár írása

23. hivatalos

4. portré

„Házasságot kötni” az irodalommal – Birta-Székely Noémi írása

10. láthatár

Már az előkészítő osztályban el kell kezdeni az anyanyelvápolást – Antal Erika írása

16. tanterem

Miért éli reneszánszát a néptánc? – Antal Erika írása

8. rivalda

Aki kilencévesen a népzene, néptánc szerelmese – Bede Laura írása

12. tanterem

Nem ösztönöz sportolásra – „megbukott” az iskolai testnevelés? – Kerekes Edit írása

18. portré

„Itt valóban óvjuk a gyerekeket” – Szatmári Bence írása

FOTÓ • LŐRINCZ ESZTER, BALÁZS TÍMEA

6.

Vissza a természethez: ahol játszva, erdőn-mezőn folyik az oktatás

• tanárszemmel • diákszemmel • szülői szemmel
• lélekjelenlét • tanterem • láthatár • óvoda • fotóriport
• hivatalos • vakáció • iskola és kultúra • pályáz(z)atok
• magánterület • térkép

Rendelje meg online
**a Magyar Közoktatást
a 2020-as évre!**
www.comunitas.ro/mkorendeles

Kedves Olvasóink!

A 2019–2020-as tanévben is számítunk megtisztelő figyelmükre. Reméljük, továbbra is megosztják lapunk hasábjain az oktatás problémáival, különféle szegmenseivel kapcsolatos meglátásaikat. Kérjük, számoljanak be a Magyar Közoktatásban arról is, ha sikertörténet születik iskolájukban, ha úgy látják, hogy diákjaikkal, tanítási módszereikkel kapcsolatban követendő példáról lehet beszélni.

A Communitas Alapítvány által kiadott, immár kilenc éve megjelenő Magyar Közoktatást együtt szerkesztjük az olvasókkal, szeretnénk, ha a pedagógusok továbbra is rendszeresen közölnének lapunkban.

Néhány ötletet nyújtunk arra vonatkozóan, hogy milyen témákról várjuk véleményüket, de természetesen ezen kívül az oktatás más vonatkozásait is meg lehet közelíteni:

- A katedra két oldala – avagy milyen volt diákként és milyen tanárként nap mint nap iskolába járni
- Amire büszke vagyok – iskolám/pályám/diákjaim sikertörténete
- Hogyan segíthetünk megőrizni a gyermeki kíváncsiságot a mai oktatási rendszerben?
- Mobiltelefon, okoseszközök az oktatásban – kreativitásfejlesztés vagy elgépiesedés?

Kitartást, jó munkát kívánunk! Várjuk véleményanyagaikat az mko@communitas.ro emailcímmel!

A Magyar Közoktatás szerkesztősége

*erdélyi magyar
könyvek egy térben*

I D E A

K Ö N Y V T É R

RO-400193 Kolozsvár • Tordai út 4. szám • 0747 11 22 64 • www.ideakonyvter.ro • facebook.com/ideakonyvter

A Magyar Közoktatás elektronikus archívuma elérhető a <http://communitas.ro/main/kozoktatas> webcímen.

[www.facebook.com/magyarkozoktatasi](https://facebook.com/magyarkozoktatasi)

Megrendeléseiket a www.comunitas.ro/mkorendeles webcímen mko@communitas.ro e-mail címen vagy a 0733-91-06-24-es telefonszámon fogadjuk.

Címünk: Redakția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

Kiadja a Communitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit • Felelős kiadó: Lakatos András
Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Könczey Elemér
Olvasószerkesztés és korrektúra: Deák Szidónia

Telefon: 0040-733-91-06-24
e-mail: mko@communitas.ro

Redakția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

Támogatók:

Kifogásolja a régi rendszerhez való visszatérést az Országos Diáktanács

Nem tetszik a diákoknak az új tanév szerkezete

Nem nyerte el a diákok tetszését az oktatási tárca következő tanévre vonatkozó tervezete, többek között azt kifogásolják, hogy ismét szétválasztják a téli és félévközi vakációt. A tervezet rendhagyó módon két húsvéti vakációt tartalmaz, mely felekezet függvényében választható.

A 2020–2021-es tanév szerkezetéről szóló rendelettervezet visszavonását kéri Monica Anisie oktatási minisztertől az Országos Diáktanács (CNE), adta hírül az Agerpres hírügynökség. A diákok többek között azt kifogásolják, hogy a tervezet értelmében a következő tanévben ismét különválasztanák a téli szünetet a félévközi vakációtól. A szervezet szerint ezáltal megbomlana az oktatási folyamat egyensúlya, a két szünet közötti időszak ugyanis a szemeszter lezárásával telne az elsajátított tananyag elmélyítése helyett. „Az, hogy a rendelettervezet értelmében ez lenne az elmúlt évek legrövidebb tanéve, nem ad okot örömmre az oktatás elsődleges kedvezményezettjei számára – a tanulók személyes és szakmai fejlődé-

1-jén záruljon. Közleményükben arra is felhívják a figyelmet, hogy az utóbbi években az országos vizsgák időpontjai nagyon kitolódtak. „A tanulóknak a nyár közepén kell levizsgáznuk légkondicionáló berendezés nélküli termekben, ezért egyre gyengül a teljesítményük. Ugyanakkor júniusban minden iskolában töltött nap teher a számukra, emiatt egyrészt nő a hiányzások száma, másrészt képtelenek a tananyagra koncentrálni” – mutat rá közleményében az Országos Diáktanács. A szervezet képviselői úgy vélik, hogy az intézkedés a szakiskolásoknak is a javukra válna, számukra ugyanis a gyakorlati képzés miatt csak júliusban ér véget a tanév, amikor a magas hőmérséklet és a „nem megfelelő” oktatási körülmények miatt nem tudják kellőképpen elsajátítani az információkat.

míg a félévközi vakációt 2021. január 30. és február 7. között élvezhetnék a gyerekek.

A tavaszi vakáció 2021. április 2–11. között lenne a katolikus és protestáns húsvét ünneplőinek, illetve április 30. és május 9. között az ortodox hívőknek. Nyári vakációra 2021. június 18-án me-

Megbomlana az oktatási folyamat egyensúlya, a két szünet közötti időszak ugyanis a szemeszter lezárásával telne az elsajátított tananyag elmélyítése helyett.

A rendelettervezet szerint a 2020–2021-es tanév két félévre tagolódná, az első 2020. szeptember 14-től 2021. január 29-ig tartana.

se érdekében nem a tanév szerkezetének kellene minél szellősebbnek lennie, hanem a tananyag-leadási, a tanítási és a kiértékelési módszereknek, valamint a tanterv felépítésének” – fogalmaz közleményében a diáktanács.

Túl forró a vizsgaidőszak

A szervezet az oktatási folyamat minőségének javítását célzó intézkedéseket követel a tárcavezetőtől, valamint azt, hogy a következő, 2020–2021-es tanév szeptember 1-jén kezdődjön, és június

Kettővel több vakáció

Az oktatási minisztérium január 6-án bocsátotta közvitára a következő, 2020–2021-es tanév szerkezetének tervezetét, mely lényegesen eltér a jelenlegiétől, ugyanis a szaktárca két vakációval többet javasol.

A rendelettervezet szerint a 2020–2021-es tanév két félévre tagolódná, az első 2020. szeptember 14-től 2021. január 29-ig tartana, a második pedig 2021. február 8-a és június 18-a között zajlana. Ez összesen 34 tanítási hét, mindkét félévben 17-17 hetet járnának iskolába a diákok.

Az Orban-kormány a jelenlegi rendszerrel ellentétben újra bevezetné a félévközi vakációt, és további újdonságként két tavaszi vakáció is lenne amiatt, hogy a különböző felekezetek máskor ünneplik a húsvétot. A tervezet szerint a téli vakáció 2020. december 23. és 2021. január 10. között lenne,

hetnének a diákok. Újabb szünetet is beékeltek a tanévbe: 2020. október 26. és november elseje között az óvodások és elemisek vakációra mennének. A végzős középiskolásoknak 2021. június 4-én érne véget a tanév, míg a nyolcadikosok 2021. június 11-éig járnának iskolába. Az Iskola másként hetet a 2020. október 5. és 2021. június 4. közötti időszakban tarthatnák a tanintézetek.

A régi rendszerhez való visszatérés nem nyerte el a diákok tetszését, az idei tanév szerkezetében ugyanis a téli vakáció egyúttal félévközi szünetőnek is minősült, január 13-án az eddigi leg-hosszabb, 20 hetes második szemeszter kezdődött, melyet csak tavasszal szakít meg a húsvéti szünet.

PAP MELINDA
papmeli@yahoo.com

A jó tanárokat nem ösztönzik, a szabályszegés fölött szemet hunynak

Év elejétől lépett érvénybe a törvénymódosítás, amellyel elviekben szigorították a pedagógusi munkakör előírásainak betartását. Ám a lapunk által megszólaltatott szakértő szerint a szabályozás még mindig túl általános, nem pontosítja a pedagógusok jogait és kötelezettségeit. Így tulajdonképpen nem jelent fogódzót: a kiválóan teljesítő munkatársakat nem motiválják, a hanyagokat,

Ferencz S. Alpár: „túl általánosan fogalmaz a szabályozás, nem ír elő konkrétumokat”

a szabályszegőket pedig továbbra sem lehet hatékonyan felelősségre vonni. A 2011/1-es oktatási törvényt módosító 2019/260-as törvény december 30-án jelent meg a Hivatalos Közlönyben, és ettől az évtől kezdve alkalmazható. Valójában a módosítás abban áll, hogy a pedagógus akkor is felelősségre vonható, ha nem szándékosan szegte meg a szabályokat. Előrelépésnek tekinthető ugyanakkor, hogy részletes útmutatót tartalmaz a fegyelmi kivizsgálások procedúrájára vonatkozóan. Korábban ugyanis a kivizsgálás formai mulasztásaira hivatkozva több pedagógus fordult a bírósághoz jogorvoslatért, és általában meg is nyerték a pereket. Fegyelmi eljárás akkor indítható, ha a pedagógus nem tesz eleget kötelezettségeinek, megszegei az egyéni munkaszerződésben foglaltakat, vagy ha magatartásával rossz fényt vet a közoktatási rendszerre, illetve a tanintézetre, ahol dolgozik. Ez utóbbi

esetben kérdések merülnek fel, hiszen ez a megfogalmazás túl általános: nem értelmezhető pontosan, hogy milyen viselkedéssel árt a pedagógus a rendszer vagy a tanintézet megítélésének.

A romániai törvényhozás hiányosságai

Nem a szabályozással van a gond, hanem azzal, hogy az túl általánosan fogalmaz, nem ír elő konkrét, kézzel fogható, gyakorlati dolgokat – szögezte le megkeresésünkre Ferencz S. Alpár, a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségének (RMPSZ) szakmai alelnöke. Szerinte az értelmezhetőség, a túl általános megfogalmazás a romániai törvényhozás gyengéje; a 2011/1-es oktatási törvény amúgy is toldozott-foltozott, az újabb módosítás sem hoz nagy változásokat a mindennapokban. A közoktatás akkor tud jól működni, ha egészségesen leszabályozzák a pedagógusok, a diákok és a szülők jogait és kötelezettségeit, mert ezek kiegészítik és kiegyensúlyozzák egymást, azonban ez jelenleg nem történik meg. Sőt az oktatásra vonatkozó szabályozások nincsenek összehangolva más előírásokkal: fegyelmi eljárások esetén a polgári törvényekkel, finanszírozásra vonatkozó előírások esetén pedig a pénzügyi, közigazgatási jogszabályokkal. „Mindenképpen pontosítani kellett volna a törvényben, hogy mit jelent, ha a pedagógus kárt okoz a tanintézet megítélésének, valamint azt, hogy kinek a felelőssége ennek a megállapítása” – szögezte le az RMPSZ szakmai alelnöke.

A felelősségre vonás ezután is nehézkes marad

Ferencz S. Alpár ezzel együtt úgy véli, hogy a szigorítás semmilyen hatással nem lesz azokra a pedagógusokra, akik eddig is következetesen, szakszerűen végezték munkájukat. Ugyanakkor a középszerű, hanyag pedagógusoknak, akik nem tudnak megfelelő kapcsolatot kiépíteni a diákokkal, a kollégákkal, a szülőkkel,

valamilyen szinten számolniuk kell szakszerűtlen tevékenységük következményeivel – jelentette ki Ferencz S. Alpár, aki szerint a felelősségre vonás eddig is túl bonyolult és nehézkes volt, ez pedig ez-

Egy végleges állást elfoglaló pedagógus szinte elmozdíthatatlan, a tanintézet vezetőtanácsának nincs eszköze arra, hogy hatékonyan fellépjen, ha a tanár nem megy be időben, vagy nem tartja meg az óráit, nem készül megfelelően.

után sem változik. Egy végleges állást elfoglaló pedagógus szinte elmozdíthatatlan, a tanintézet vezetőtanácsának nincs eszköze arra, hogy hatékonyan fellépjen, ha a tanár nem megy be időben, vagy nem tartja meg az óráit, nem készül megfelelően. Még akkor is bírósághoz fordulhat, ha nem kapja meg a legmagasabb minősítést, és általában meg is nyeri a pert. „A félszabályok a gyengén teljesítő, hanyag pedagógusokat védik. A romániai magyar közoktatásban rengeteg kiválóan teljesítő, elhivatott pedagógus dolgozik, de őket nem lehet motiválni, példaként felmutatni” – részletezte a szakmai szövetség vezetője. Véleménye szerint olyan jogszabályra lenne szükség, amely jól körülhatárolja a jogokat és a kötelezettségeket, egyszerűsíti az eljárásokat, és decentralizálja a döntéshozatalt. „Lehetővé kellene tenni, hogy egy tanintézet megválogathassa a munkatársait, kirívó esetekben el is tudja bocsátani a problémás pedagógust. Erre viszont kevés esély mutatkozik, mert a szakszervezetek egy része éppen a központosítás fenntartásáért lobbizik” – mutatott rá Ferencz S. Alpár.

Késleltetett oktatási reform, a hetedikeseken csattan az ostor

A jelenlegi hetedik osztályosok ugyanúgy vizsgáznak, mint a korábbi évfolyamok – döntött decemberben a kormány. Más a helyzet viszont a magyar osztályokban, a diákok ugyanis sajátos tanterv szerint tanulják a román nyelvet, és 2021-ben ez alapján fognak vizsgázni.

Nem változik a képességvizsga módszertana, a jelenlegi hetedik osztályosok ugyanúgy vizsgáznak, mint a korábbi évfolyamok. Erről pénteki ülésén fogadott el sürgősségi rendeletet a kormány. Monica Anisie tanügyminiszter azzal indokolta a rendelet szükségességét, hogy a mostani hetedikesek még nem tértek át az új, transzdiszciplináris programra.

A rendeletet különben a tárcavezető kérésére vették fel a kormányülés napirendjére. Miután a javaslatot elfogadták, Ludovic Orban miniszterelnök kifakadt, hogy előzetesen nem egyeztettek vele. „Nem fogadok el többé egyetlen olyan sürgősségi kormányrendeletet sem a napirendben, amiről előzetesen nem zajlott egyeztetés. Nincs az rendben, hogy arra ébredünk, hogy olyan rendeletek szerepelnek az ülés napirendjén, melyekről fogalmam sem volt” – méltatlankodott a kormányfő.

A korábbi kormányokat okolják

Monica Anisie szerint szükség volt a 2011/1-es számú oktatási törvénynek a képességvizsga megszervezésére vonatkozó cikkelye hatálybalépésének elnapolására, mert az előző kormányok nem tettek semmit annak érdekében, hogy a mostani hetedikesek a jogszabály alapján tudjanak vizsgázni. A törvényben ugyanis az áll, hogy a hét éve folyamatban levő oktatási reform alapján első ízben a jövő tanév végén kell új módszer szerint megszervezni a képességvizsgát. A transzdiszciplináris vagyis egyszerre több tudományterületet érintő oktatás nem valósult meg, a tanterveket nem ez alapján állították össze,

a pedagógusokat nem képezték ki erre a módszertanra, így a diákokat nem lehet ez alapján számonkérni. „Azért döntöttünk így, hogy ne büntessük a diákjainkat, és legyen lehetőség építkezni a következő években. Amikor a transzdiszciplináris tanterv megvalósul, akkortól lehet az alapján megszervezni a vizsgát” – részletezte a miniszter. Utólag arra is kitért, hogy szerinte azok a diákok vizsgázhatnak a törvényben előírtak szerint, akik a 2020–2021-es tanévben kezdik az ötödik osztályt.

Más a helyzet ugyanakkor a magyar osztályokban: a vizsgamódszertan ugyan a most elfogadott rendelet alapján nem változik, de a magyar tannyelvű is-

A transzdiszciplináris vagyis egyszerre több tudományterületet érintő oktatás nem valósult meg.

kolákba járó diákok a sajátos tanterv alapján fognak vizsgázni. Az idei hetedikesek a legnagyobbak, akik már a 2017.02.28./3393-as miniszteri rendelet 2-es mellékletébe foglalt, sajátos tanterv szerint tanulják a román nyelvet, és 2021-ben ez alapján fognak vizsgázni – szögezte le korábban Kovács Irén Erzsébet oktatási államtitkár. A vizsga módszertana ugyanaz a magyar és a román tannyelvű iskolákban tanulók számára, de a magyar diákoknak a román nyelv és irodalom tételeket a sajátos tanterv mentén állítják majd össze.

Mint ismeretes, a jelenlegi hetedik-es osztályosokkal indult el az oktatási reform, ők voltak az első előkészítő osztályos évfolyam, náluk kezdték bevezetni az új kerettantervet és tanterveket, de ez azzal járt, hogy gyakorlatilag egyetlen évben sem voltak tankönyveik.

Tiltakoztak a szülők

Októberben kiáltvánnyal fordult egy csoport bukaresti szülő az ország vezetőihez, amelyben az oktatási rendszer tarthatatlan állapotára hívták fel a figyelmet, és válaszokat követelnek a 2020–2021-es tanév végén esedékes nyolcadikos képességvizsga lebonyolításával kapcsolatban. A szülők a kiáltványban megfogalmazták akkor, hogy mennyire bizonytalan volt a helyzet az országos felmérő kapcsán, amit a hét éve folyamatban levő oktatási reform alapján első ízben a jövő tanév végén kell új módszer szerint megszervezni. Leírták, hogy nem volt ismert még a vizsga struktúrája, milyen tantárgyakból kell vizsgázni, miként értékelik a dolgozatokat, mit jelent a törvénycikelyben szereplő „nemzetközi felmérések alapján” megfogalmazás, melyek a kompetenciák, amik mentén a dolgozatokat értékelik, milyen algoritmus szerint számolják be a vizsgaeredménybe a négy év általánosát. Arra is kitértek, hogy az elmúlt években nem valósult meg a transzdiszciplináris, vagyis egyszerre több tudományterületet érintő oktatás, erre már a következő másfél évben nincs lehetőség, másrészt a pedagógusokat sem képezték ki erre a módszertanra, sőt a tanterveket sem ez alapján állították össze. A kiáltványban leszögezték: a jelenlegi hetedik osztályosokat folyamatosan „kísérleti nyulaként” kezelték, ők voltak az első előkészítő osztályos évfolyam, náluk kezdték bevezetni az új kerettantervet és tanterveket, de ez azzal járt, hogy gyakorlatilag egyetlen évben sem voltak tankönyveik. A kiáltványban azt is megfogalmazták, hogy a diákok túlterheltek.

BÍRÓ BLANKA

blanka@slagerradio.ro

Deák Magdolna kézdivásárhelyi magyartanár pályafutásáról, hivatásáról

„Házasságot kötni” az irodalommal

– Minden hivatásban vannak mérföldkövek. Számodra melyek voltak ezek, ha visszatekintesz eddigi pályafutásodra?

– Több iskolában tanítottam eddigi pályafutásom 22 éve alatt. Sorszerű volt, hogy Kisbácsban, Kolozsvár közelében kezdtem már címzetes tanárként általános iskolában, rövid távon, de ingázva, közben magiszte-

útján), hogy méltónak találtassak. Azt hittem, megérkezés és kiteljesedés lesz számomra, de rá kellett jönnöm, hogy minden csak készülődés volt. Az igazi nagy fordulópontot a kézdivásárhelyi Bod Péter-tanítóképző jelentette pályafutásomban, ahová a szerelem szárnyán a férjem röpitett, s ahol immár 15. éve tevékenykedem sokféle szerepben. Egy kisebb közösségbe, „emberléptékű” (Harangozó Imre) iskolába, a „lehetőségek iskolájába” (egy végzős diák megfogalmazása) s családi hangulatba kerültem, ahol úgy érzem, még nagyobb szükség van rám. Nemcsak én alakítottam nevelési igazgatóként, majd tanácsadóként az iskola kulturális-nevelési arcát, programjait, hanem ő is alakított engem. Személyiségfejlődésemben meghatározó szerepet tölt be a mai napig. Ugyanakkor pedagógiai gyakorlatra is járok óvodába, gimnáziumba a tanítóképzősökkel, amit nagyon szeretek, valamint Kézdi körzet módszertani felelőse is vagyok. Talán nem véletlen, de legnagyobb eredményeim itt értem el. Úgy érzem, megtaláltam a helyem.

– 2018-ban megkaptad az Év Tanára díjat. Milyen érzések voltak benned, hogyan fogadtad ezt a kitüntetést?

– Meglepődéssel, hitetlenkedéssel, kíváncsisággal, örömmel, izgalommal. Különösen jó érzés volt, hogy ez a díj engem egy kisvárosban és egy kis iskolában is megtalált. Mérlegre tett: nemcsak a szakmai értékelő bizottság, hanem a (szavazó)közösségem előtt is vizsgáztam. Azóta eltelt egy év: folyamatosan önreflexióra késztet. Sokszor nem vagyok megelégedve magammal. Talán ez az állandó feszültség az, ami további küzdelemre, új lehetőségek, módszerek kipróbálására sarkall. Minden nap megkérdem magamtól (Vörösmartyt parafrázálva): „ment-e általam a világ, az ember elébb?”

– Hogyan boldogulsz a tanári munka „sötétebb” oldalával? Gondolok itt a

fegyelmezésre, iskolai zaklatásra, gyermekek közötti látványos szociális, képességbeli különbségekre stb.?

– Voltak, vannak és lesznek nehézségek is, melyeket már nem érzek „sötét” oldalnak. Inkább emberinek, „esendő önmagunk játékának” (Szilágyi Domokos) vagy akár játszámájának. Ez nem azt jelenti, hogy a komoly problémák, a diákok viselkedési zavarai nem befolyásolnak – mai napig nagyon megcsenvedem őket még akkor is, ha nem felém, hanem egymás ellen irányulnak. S ha hirtelen reagálok le, elvesztve türelmem, engem lehet, sokkal jobban bánt, mint aki elkövette, s akár jogosnak érzi. Ugyanis tudom, hogy „egy tettet nem lehet megmagyarázni se egy okkal, se többel, hanem minden tett

Az irodalomban való benne-létem, lelkesedésem s konok kitartásom, hogy oda a diáknak is be kell lépnie minden áron, mindig segített.

mögött ott az egész ember, a teljes életével.” (Kosztolányi) Ezt a mögöttest próbálom a legnehezebb helyzetekben is megérezni, átlátni, feltárni.

Kialakult nemrég egy olyan szituáció az osztályomban, lányok közti veszekedés, mely végül az egész közösség hangulatát befolyásolta. Örültem, amikor végül elmondták, jelezve, hogy segítségre van szükségük. Egész hetes konfliktusmegoldó programot dolgoztam ki nagy tudatossággal, félretéve mindent, ami kötelező tananyag. Sőt szakembertől is segítséget kértem. A hét utolsó óráján a kollégámat is megkértem, most hagyja, hogy folytassunk, s lezárjunk valami fontosat. Megértette. A drámapedagógiai módszerek ilyenkor különösen hatásosak. És az irodalmi szöveg kódolt

Folyamatosan önreflexióra késztet. Sokszor nem vagyok megelégedve magammal. Talán ez az állandó feszültség az, ami további küzdelemre, új lehetőségek, módszerek kipróbálására sarkall.

rezve; majd meg kellett tapasztalnom, mit jelent városban belül két olyan iskolában meg- és elosztani naponta magam, mely teljesen eltérő érdeklődésű, stílusú, problémájú világot és diákokat tárt elém (az egyik a monostori 8-as Számú Szakközépiskola, a másik a Sigismund Toduța Zeneliceum): akkor még gyakran kétségbeesetten éreztem, milyen hosszú és nehéz az út „lélektől lélekig”. Az irodalomban való benne-létem, lelkesedésem, s konok kitartásom, hogy oda a diáknak is be kell lépnie minden áron, mindig segített. A következő mérföldkő a Báthory István Elméleti Líceum volt, ahol végeztem, ahová visszavágytam, s amiért sokat küzdöttem (verseny- és fokozati vizsgák, eredmények, nyílt órák, pedagógiai gyakorlatvezetés, műsorok

Deák Magdolna 1974-ben született Sepsiszentgyörgyön, jelenleg a kézdivásárhelyi Bod Péter-tanítóképző magyar nyelv és irodalom tanára.

viselkedésmintái, emberi magatartásformák bemutatása – pl. az agresszív viselkedéssel szemben *Vámos Miklós Pofon* című novellája – nagyon hasznosak. Több órán keresztül vizsgáltuk önmagunk helyét, szerepét, érzelmét a történetben, s kezdtek el a gyerekek egyre bátrabban, őszintébben beszélni, vállalva véleményüket egymás előtt. Az is fontos volt, hogy tudjanak szünetekben, iskola után hallgatni, főlegesen nem beszélni. Ezt követően írásban is kértem, hogy tárják fel, szerintük melyek a probléma kialakulásának okai (ugyanis mindig kiderül, hogy egy komolyabb konfliktust nemcsak egy okozza), s már megoldási javaslatokat is megfogalmaztak. Én ezeket táblázatba foglaltam, csoportosítottam, bemutattam – sok minden körvonalazódott, tudatosult bennük is. A záróbeszélgetés érzelmileg hihetetlen felszabadító volt. Nagy mélységeket jártunk végig. Tudom, nem lezárt ez a folyamat. De legalább kiutat mutattunk egymásnak, lehetőségeket a további önmunkára. Számomra is katarikus élmény volt. Megerősített abban, hogy nem kell félni a problémákkal való szembenézéstől.

– *Mi volt számodra eddig a legnagyobb szakmai kihívás?*

– Több szakmai kihívás is volt az eltelt pályafutásom alatt, amelyeket abban a pillanatban a legnagyobbbnak éreztem, s rá kellett jönnöm, hogy csak előkészületei mindannak, amit még tennem kell (versenyvizsgák, fokozatok megszerzése, versenyeken való eredmények, elismerések, tanulmányírás). Az egyik legnagyobb talán most következik: lehetőséget kaptam országos folyamatokba beleszólni, az érettségi követelményének, az új középiskolai tanterv készülésének, a tananyagrendezés koncepciójáról gondolkodni. Nagy felelősségnek érzem mindannyiunk számára. Bízom benne, az értéklátás képességét élésítve sikerülni fog megfelelni közösségünk rejtett elvárásainak is.

– *Irodalmat tanítani az olvasás szeretete nélkül lehetetlen. Hogyan kedvelted meg a diákjaiddal az olvasást?*

– Úgy, hogy házasságot kell kötniük az irodalommal vagy legalábbis egy

költőjével/írójával. Különböző olvasásprojektet irányítottam már (az egész iskolát, vagy csak egy osztályt bevonva), s az egyik közülük a *Napló férjemnek/ feleségemnek* szülő volt, melynek keretén belül a Boér Géza terem (a 2-es) falán levő 2. századi és/vagy kortárs írók/költők közül kellett választaniuk, s egy hónapig naplót írniuk, elmesélve megis-

írásainak olvasására is ráirányítottam a figyelmüket, jegyzeteket, beszámolókat kértem. Író-olvasó találkozót szervezek. Tervezem, mert kérik, igény van rá, az olvasóklub létrehozását. A tudományos diákkonferenciákon (TUDEK) olyan kutatási témákkal veszünk részt, mely szintén az olvasás létfontosságára hívja fel a figyelmüket (pl. az idén az

Deák Magdolna: „fontos, hogy a diákok az erdélyi irodalommal is ismerkedjenek”

FOTÓ • TÓFÁN LEVENTE

merkedésük (műveik, róluk szóló írások, interjúk alapján), együttélésük, utazásaik történetét. Játékos szituáció volt, de komoly kutatási, anyaggyűjtési, olvasói, gondolkodói magatartást várt el tőlük. A naplóírás fiktív térben megtapasztalhatták, hogy az irodalom a hétköznapiok részévé, élményévé is válhat. Az erről szóló tanulmányom az *Olvas többet! háttárlatban, magyarul* című konferencia kötetében az idén megjelent. Nem minden diák számára bizonyult tartósnak e házasság: aki csak feladatként élte meg, a projekt lezárása, értékelése után többet nem foglalkozott vele. De olyan is akadt, aki továbbra is kíváncsian olvassa nemcsak választottja, hanem annak barátainak is a műveit. Fontosnak tartom az erdélyi irodalommal való megismerkedésüket is: emiatt nyári olvasmányként az *Eirodalom – Erdélyi Irodalmi Portál*

irodalom szekcióban Tamás Dénes *Az élő ház* című könyvét hasonlították össze Ottlik Géza *Iskola a határon* című regényével első díjat kaptak; a szociológia szekcióban a könyvtár és az olvasás tematikában vizsgálta a kutató diák, milyen tevékenységek segítik/akadályozzák az olvasás népszerűsítését, harmadik díjat kapott). S ezeken kívül folyamatosan küldöm nekik interneten keresztül is az olvasnivalót, s kapnak tőlem (nemcsak ő, az egész iskola) színes lapokon verseket, rövidebb prózát, jelezve azt, hogy irodalom nélkül élni lehet, csak nem érdemes.

BIRTA-SZÉKELY NOÉMI

bszekelynoemi@yahoo.co.uk

Gál Alíz gyermekpszichológus a Maros megyei Tófalván működő Peter Pan erdei óvodáról

Vissza a természethez: ahol játszva, erdőn-mezőn folyik az oktatás

Természetjáró anyukák fejéből pattant ki a Peter Pan erdei óvoda ötlete, mely tavaly szeptembertől állandó programmal várja a kicsiket. A miveléne még rendhagyónak számító oktatási intézmény tevékenységéről Gál Alíz gyermekpszichológust, az annak háttérét biztosító Peter Pan Forest Kids Egyesület elnökét kérdeztük.

– *Mióta működik a Peter Pan erdei óvoda, és mi a koncepciója?*

– A Peter Pan Forest Kids Egyesület 2019 tavaszán jött létre, háttérrel biztosítva így az erdei óvoda megvalósításának. A gyerekekkel való közvetlen foglalkozás ezen a nyáron kezdődött el nyári erdei óvodaként. Szeptemberben viszont elindult a mindennapos óvodai tevékenységünk is. Az erdei óvodánk főbb koncepciója a gyerekekkel való kinti, szabadtéri és természetben való foglalkozás, tapasztalat, felfedezés és játék általi, kíváncsiságra és érdeklődésre épülő tanulás, a szenzoriális fejlődés, a mozgásigény kiélése, a szabad játék előnyeinek élvezete.

– *Kik az intézmény alapítói, és honnan jött az ötlet a megnyitására?*

– Az ötlet egy újdonsült anyukákból álló, természetbe járó csapat tagjainak fejéből pattant ki: Blizik Anitta Picur, Pongrácz-György Katalin, Magdás Tünde és jómagam ötleteként. Mivel tapasztaltuk, hogy mennyire jól érzik magukat a gyerekeink a természetben, így ezt ideális fejlődési közegnek tartottuk. A természet épp az ideális ingermennyiséget és -minőséget biztosítja, teret hagyva a szabad felfedezésnek, úgy gondoltuk, a megfelelő fejlődés érdekében biztosítanunk kell gyerekeinknek ezt a lehetőséget. Ismertük a külföldön már működő erdei óvodák fogalmát, és egyre többet kutakodtunk, hogy saját városunkban is létrehozassunk egyet. Négyen vagyunk alapító tagok, akik különböző háttérű szakmai tudást hoztunk magunkkal. Van köztünk tapasztalt pszichológus, élménypedagógus, drámapedagógus és üzleti szférában dolgozó menedzser is.

Az erdei óvodában a gyerekek lelki ereje és fizikuma is fejlődik

– *Hol és milyen tanévszerkezet, program szerint működik az intézmény? Hány oktató, illetve hány gyerek van, lehet-e menet közben csatlakozni a csoporthoz?*

– Marosvásárhely mellett, Tófalván működik az óvoda. A tanévszerkezet nagyban követi a hivatalos menetrendet, viszont sokszor vakációban is aktívak vagyunk, így más óvodákba járó gyerekeknek is lehetőségük van hozzáuk járni. A program hasonlít más ovik programjához, reggel 8 órától 12–13

óráig tart a rövid program ebéddel, majd 17 óráig a hosszú program. Egy egyes korosztályú, két nyelvű csoportunk van, amit a szociális készségek fejlődését tekintve előnynek tartunk. Jelenleg három felnőtt foglalkozik a gyerekekkel, akiket nem szeretünk oktatóknak nevezni, hisz más a szerepük, mint a hagyományos oktatásban: itt facilitátori szerepbe bújnak, társként viselkednek a gyerekek felfedező útját kísérve. Maximum hat gyerekre jut

egy felnőtt, így gondoskodni tudunk a gyerekek biztonságáról, megfelelően követni tudjuk személyes igényeiket, minden gyerek saját fejlődési ritmusát, a csapatdinamikát. Van egy állandó létszámú csoport, mely változik olyankor, amikor vakációs ovit hirdetünk: csatlakoznak hozzánk részleges iratkozók, akik heti pár napot vagy havi egy hetet jönnek, otthoni oktatásban részt vevő vagy más óvodákba iratkozott gyerekek. Szívesen várunk minden szülőt és gyermeket, aki kíváncsi ránk, akár egy napra vagy hosszabb időre is, nyitottak vagyunk a menet közbeni csatlakozásra.

– *Hány éves kortól jelentkezhetnek ide a gyerekek, hol és hogyan zajlanak a foglalkozások?*

– Mivel a legkisebbekkel is van tapasztalatunk, már kétéves kortól fogadjuk a gyerekeket, és a pelenkázás sem jelent gondot. A beszoktatásban is rugalmasak vagyunk, hiszünk abban, hogy minden gyermeknek más ritmusa van, eddig mindegyikük szépen kibontakozott, és megtalálta a helyét nálunk. Sokat segít ebben a kinti lét, a játékos hozzáállás. A foglalkozásaink nagy része a szabadban zajlik, az udvaron, a nyitott, de fedett csúriben, amit eső esetén is használunk, a kertünkben, ahol együtt kertészkedünk a gyerekekkel, a szomszédos erdőben, ahol fára mászunk, sárcsúszdázunk, függőágyban hintázunk és felfedezzük a mezőt és nádas területeket, és sokszor meglátogatjuk a helyi állatfarmot is. Van egy kis házikónk is, amit zord idő esetén használunk, itt ebédelnek és alszanak a gyerekek. Foglalkozásainkat a gyerekek érdeklődési területeire építjük természetes vagy újrahasznosítható anyagokat használva, így agyaggal gyurmázunk, giliszták hosszát hasonlítjuk össze, tábornút mellett énekelünk, és a répát nem csak képről látjuk, hanem saját kezűleg ültetjük, fogdossuk, szagolgatjuk és együtt tízórait készítünk belőle.

– *Mennyire alkalmazkodnak a hivatalos tananyaghoz, milyen mértékben használnak alternatív módszereket? Van-e valamilyen külföldön bejáratott módszer, ami szerint az oktatás zajlik?*

– Figyelembe vesszük a hivatalos tananyag minden fejlesztési területét, ezek

mellett a szabadban való fejlődés sokkal többet nyújt a gyerekeknek. Nem csupán információt adunk át, hanem rávezetjük a gyereket az információszerzés örömére, a kíváncsiságukra alapozva építjük fel a témáinkat, nagy helyet hagyva a szabad játéknak, a kreatív gondolkodásnak, a mozgásnak, érzelmi és szociális készségek fejlődésének. Módszereink

jelen legyenek, vagy az ő játékukból kiindulva igyekszünk foglalkozást formálni. Az a lehetőség, hogy mindennap szabadban lehetnek, elősegíti a koncentrációképességüket, fizikai készségeik fejlettebbek a hasonló korúaknál, immunrendszerük edzettebb, nyugodtabbak, jobban alszanak, jobb étkezők, stb.

– *Mik a visszajelzések a szülők részéről*

Elemi fontosságú, hogy rácsodálkozzanak a varázslatos természetre

az „emergent” curriculum szerint működnek, mely a gyerek érdeklődéséből kialakuló tantervet jelenti. A lexikális tudást mondhatni indirekt módon magukba szívják, sőt megtanítjuk őket utánajárni az információknak. Nagyobb hangsúlyt fektetünk az érzelmi intelligencia fejlesztésére, a problémamegoldó készségek, konfliktuskezelés, az együttműködés gyakorlására. Az sem elhanyagolandó, hogy a környezettudatosság is jelen van a gyerekek mindennapjaiban: komposztálunk, javítunk, újrahasznosítunk és csak természetes anyagból készült eszközöket használunk.

– *Hogyan fogadják a gyerekek a foglalkozásokat? Hogyan hat rájuk, hogy ilyen sok időt tölthetnek a szabadban?*

– A hozzánk járó gyerekek játszásként fognak fel egy foglalkozást vagy teljes napot, nálunk nem kötelező egy tevékenység, mégis legtöbbször sikerül felébreszteni a kíváncsiságukat, hogy

a gyerekek fejlődését, jóllétét illetően?

– Egy kis közösség van alakulóban a szülői csoportunkból, ahol a kölcsönös bizalom, a csapatmunka, az egymás igényeire való odafigyelés dominál. A szülők meg vannak elégedve a szemmel látható fejlődéssel, látják, hogy a gyerekek nagyon jól érzik magukat, reggelente boldogan érkeznek, és számukra ez a legfontosabb.

– *Mik a további tervek?*

– A jövőre nézve szeretnénk minél több projektlehetőséget kihasználni, képzésekre járni és tartani, fejleszteni a kis közösséget, ismertté válni a helyiek szemében, és minél több gyermeknek biztosítani a lehetőséget, hogy erdei óvodába járhasson.

PAP MELINDA

papmeli@yahoo.com

A körtvélyfáji Szász Csanád László hegedűsként vagy szólótáncosként készül benevezni a Fölszállott a páva következő évadába

Aki kilencévesen a népzene, néptánc szerelmese

Nagy élmény volt a Fölszállott a páva-ban való szereplés Szász Csanád László számára, akit különdíjjal jutalmaztak a tavalyi év végén zárult népzenei

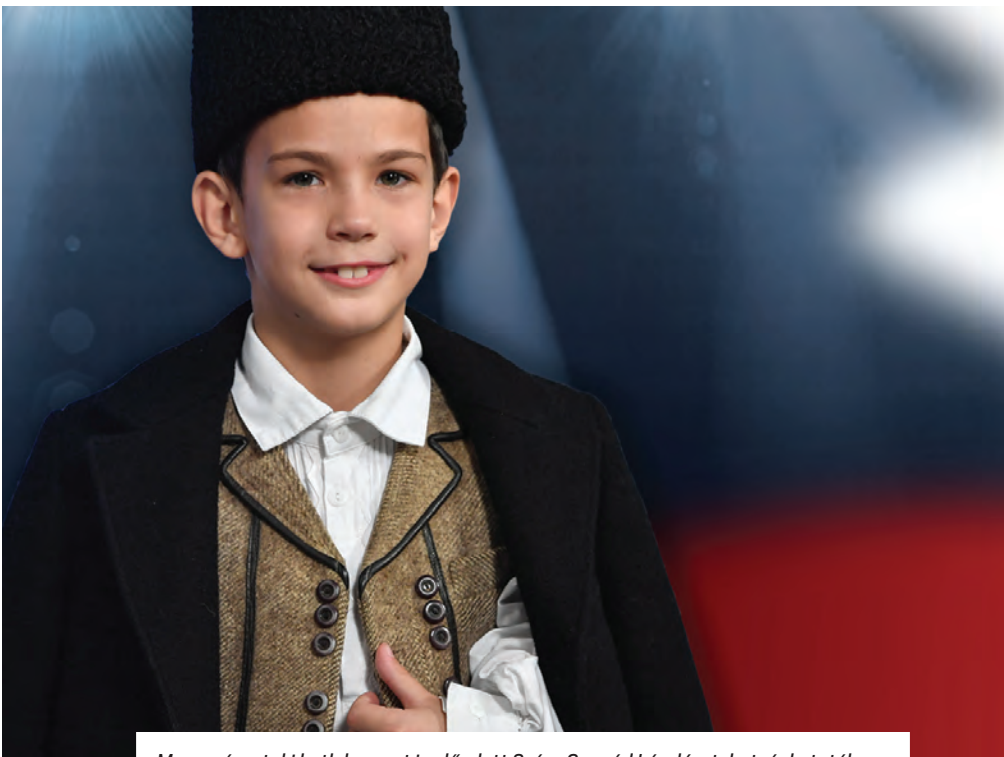
Az erdélyi legényke többek között marossárpataki betlehemest adott elő, és a zsűri tagjai nagyra értékelték előadásmódját, kiállását, énekhangját.

kiállni, hanem a Pávában szeretne énekelni. S mondtuk neki, hogy a fiam, a Páva a padlás, s oda fel kell jutni. Minden ilyen fellépés hozzájárul ahhoz, hogy te majd a Pávába tudj énekelni” – mutatott rá az édesanya. Hozzátette, már akkor nagyon örültek, amikor megtudták, hogy számos jelentkező közül kiválasztották, és bejutott az élő műsorban szereplő 48 közé. „Ez már Csanádnak és számunkra is úgynevezett nyeremény, elégtétel volt, hogy elértük a létra legmagasabb fokát, bejutottunk a Pávába. Mikor már Erdélyt képviseltük az elődöntőben, illetve a döntőben már egyedülként, számunkra teljes sikert jelentett” – fogalmaztak a büszke szülők.

Mint mondták, Csanád felkészítő tanára Kászoniné Fejős Gabriella, aki a Székelyudvarhely melletti Agyagfalván tiszteletes asszony. Nyáron havonta egyszer-kétszer találkoztak vele, de szeptembertől, ami után biztos volt a versenybe való bejutás, hétvégénként rendszeresen mentek Körtvélyfájáról Agyagfalvára. Ez 105 km utat jelentett arra, s ugyanennyit vissza, de szükséges volt ahhoz, hogy megfeleljenek a követelményeknek.

Mindenki büszke volt Csanádra

Szász Péter, aki hosszú évekig volt a Maros Művészegyüttes hivatásos táncosa, visszaemlékezve elmondta, a tehetségkutató előtt többször is fellépett Csanád: Válaszúton a Férfiének versenyen, valamint a Temesváron rendezett Őszirozsa országos népdalvetélkedőn, amely a minisztérium által hivatalosan elismert verseny. Mindkét helyen első helyen végzett, illetve Marosvásárhelyen a Csak tiszta forrásból nevű népdalvetélkedőn – amelyet a Maros Művészegyüttes és a Hagyományok Háza erdélyi hálózata szervezett – is a legjobbnak bizonyult. „Ezt a teljesítményt

Marossárpataki betlehemest is előadott Szász Csanád László a tehetségkutatóban

és néptáncos tehetségkutató műsorban. A kilencéves, körtvélyfáji népdalénekes szülei a felkészülésről, a verseny hangulatáról, terveikről beszéltek.

Küöldíjat kapott a Fölszállott a páva népzenei és néptáncos tehetségkutató műsor döntőjében a Maros megyei Körtvélyfájáról származó Szász Csanád László, akinek december végi produkcióját rengetegen követték figyelemmel Erdélyből is. A kilencéves kisfiú közönségzavazattal jutott be a gyerekévad fináléjába, ahol kilenc másik produkciót értékelt a zsűri.

Körtvélyfáján az iskolában gyűltek össze osztálytársai, a Bokréta tánccsoport tagjai, de felnőttek is, közösen szurkolva Csanádnak. A település határába a polgármesteri hivatal egy nagy molinót is kihelyezett, így jelezve, hogy büszkéek a falu szülöttjére és egész családjára.

Megkeresésünkre Csanád szülei, Szász Péter és Magdolna osztotta meg a kis énekes pávás tapasztalatait, élményeit. „Csanád abszolút pozitívan élte meg az egész pávás folyamatot, mert a hazai fellépések során sokszor zúgolódott apának, hogy nem ilyen színpadokra akar

szaktanár nélkül érte el, de amiben tudtam, segítettem. Ami után bejutotunk a Pávába, én már nem voltam elegendő, úgy gondoltam, hogy szaktanár szükséges. Kacsó Hanga Borbálát kaptuk mentornak, akinek az apja erdélyi. A népdalénekes tavaly októberben kétszer járt Erdélyben: egyszer volt nálunk, Körtvélyfáján, másodszor pedig mi látogattuk meg a családi házában” – tette hozzá a néptáncos.

A szülők szerint a hétvégi felkészülések Agyagfalván nem befolyásolták Csanád iskolai programját. Csak a négy fellépéskor hiányzott, amikor elutaztak Budapestre, de igyekeztek bepótolni az anyagot. „Az iskola is büszke volt Csanádra, akárcsak a településünk és az egész Maros megye. A pedagógusok támogatták őt, és nem tekintettek rá igazolatlan hiányzóként. Az első megmérettetésekor úgy indították útnak, hogy az iskola udvarán összegyűlt egy nagy szurkolói tábor, gyerekek és tanárok közösen. Ez nagy meglepetés volt számára” – mesélte Szász Magdolna. Arról is beszélt, hogy a tehetségkutatóban nagyon jó hangulat volt a csapattársak között, barátokként viszonyultak egymáshoz. Azt tapasztalta, hogy a gyerekek nem vetélytársat láttak egymásban, hanem játszótársat. A felkészülés alatt, tehát szerdától péntekig a szállodai folyosón játszottak, kártyáztak, társasjátékoztak, beszélgettek. Úgy véli, a verseny legnagyobb hozadéka, hogy barátságok alakulnak ki, és a gyerekek nem vetélytársakként tekintenek egymásra.

Természetesen a család azért örül az egymillió forintos jutalomnak, amelyet több célra szeretnének fordítani. Egyrészt a helyi református egyháznak adományoznak orgonajavításra, másrészt Csanád húgának, Villőnek vásárolnak rajzfelszerelést. Ugyanakkor a nyerebményből mesterhegedűt szeretne készíttetni, ugyanis zeneiskolába jár, és egyelőre „drasztikus hegedűtanuló”. De a népi műfaj is közel áll a szívéhez, úgyhogy párhuzamosan azt is műveli. Édesanyja szerint tehetsége megvan az énekléshez, de a technikát is kell fejleszteni, ezért bár ritkábban, de továbbra is járnak majd szaktanárhoz. „Csanád táncol, hegedül és énekel. Így nőtt fel, a Maros Művészegyüttes előadásain az anyja hasában már táncolt. Két és fél évesen még nem

tudott beszélni, de már táncolt és énekel” – jegyezte meg az édesapa. Hozzátette, Csanád a tervek szerint a következő gyerekévadba hegedűsként vagy szólótáncosként készül benevezni.

A tehetséges körtvélyfáji kisfiú családjában mélyen gyökerezik a népzene szeretete

Díjazták a szamosújvári CodoBanda zenekart is

A Fölszállott a páva gyerekévadában egyébként egymillió forintos különdíjat vehetett át a Szamosújváron tevékenykedő CodoBanda is. A zenekart prímásukról, Codoba Florinról nevezték el; Molnár Ádám brácsán, Balla Péter bögön játszik. A zenészek felkészítői a szamosújvári Téka és a választói Kallós Alapítvány keretében oktató népzeneészek. A döntő valamennyi résztvevőjének egymillió forintot ajánlott fel az OTP Bank. Emellett számos különdíjat is kiosztottak a műsor végén. Az Emberi Erőforrások Minisztériumának különdíjait Kásler Miklós miniszter adta át. A budapesti Agrárminisztérium és a Hungarikum Bizottság nevében V. Németh Zsolt kiemelkedő nemzeti értékek felügyeletéért felelős miniszteri biztos, a Hungarikum Bizottság tagja szintén egymillió forintos különdíjat adott át a vajdasági Bodros Tamburazenekarnak. Mint elhangzott, az Örökség Gyermek Népművészeti Egyesület a műsorban bemutatkozott táncospárok és táncos szólisták számára lehetővé teszi, hogy az egyesület tehésggondozó táborában térítésmentesen részt vehessenek 2020 júliusában.

A Duna Televízióban sugárzott tehetségkutatóban a gyerekek ezúttal is négy kategóriában – a táncos szólisták és táncospárok, táncgyüttesek, énekes szólisták és énekegyüttesek, hangszeres

szólisták és zenekarok – mérték össze tudásukat. A zsűri tagja volt Sebestyén Márta Kossuth- és Liszt Ferenc-díjas népdalénekes, Prima Primissima és UNESCO-díjas előadóművész; Salamon Beáta előadóművész, népihegedű-tanár, a népművészet ifjú mestere, a Magyar Arany Érdemkereszt birtokosa; Kocsis Enikő Harangozó-díjas koreográfus, táncművész, a Szentendre Táncgyüttes, a Győri Lippentő és a Fitos Dezső Társulat művészeti vezetője; Eredics Gábor Kossuth-díjas népzeneész, a Vujicsics Együttes vezetője, a Zeneakadémia tanára, valamint Zsuráfszky Zoltán Kossuth-díjas koreográfus, táncművész, a Magyar Nemzeti Táncgyüttes művészeti igazgatója, a Honvéd Együttes igazgatója. A Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap (MTVA) és a Hagyományok Háza, valamint szakmai partnere, az Örökség Gyermek Népművészeti Egyesület népzenei és néptáncos tehetségkutatóját az idén is Morvai Noémi és Novák Péter vezette.

BEDE LAURA

bede_laura@yahoo.com

Már az előkészítő osztályban el kell kezdeni az anyanyelvápolást

A marosvásárhelyi Bernády György Általános Iskolában tanító Szász Erika 27 éve van a pályán. Negyedikeseket tanít, ez az első évfolyam, akikkel az előkészítő osztályt kezdte. Míg az elején nem értett teljesen egyet azzal, hogy első osztály előtt már megkezd-

empátiás készségeiket” – magyarázta a tanítónő.

Előkészítőben kezdődik az anyanyelv helyes használata

Érdeklődésünkre, hogy az anyanyelv helyes elsajátítását és ápolását mikor a legideálisabb elkezdni, Szász Erika elmondta, az egész a sok mesehallgatáson alapszik, sok-sok énekkel, mondókával, kiszámolós játékkal. Így ugyanis akarva-akaratlanul olyasmit hallanak és látnak a gyerekek, ami megragadja őket. A zene, a mondókák ismerete, a ritmusosság, a rövid és hosszú magánhangzók helyes kiejtése jó alapot jelent. „Ha jól megalapozzuk, ha sokat játszunk, mondókázunk, kiszámolóst játszunk, akkor megindul egyfajta »éhség« a gyerekekben, mert tetszik nekik, hogy dobbantással, tapssal kihangsúlyozzuk a hosszú magánhangzókat. És persze, ha otthon is sok mesét hall, ha sokat olvasnak neki, ha beszélgetnek vele, akkor az már olyan, hogy alig várja, hogy megtanuljon olvasni, hogy ő is már olvashasson” – teszi hozzá a tanítónő. Szász Erika arról is beszélt, hogy a magyar nyelvtant, az olvasást, és a fogalmazást napjainkban integráltan tanítják az iskolában, nem választják szét: élőlényekről, tárgyakról tanulnak, azok nevét ismétlik, de nem mondják, hogy főnév vagy melléknév, inkább gyűjtőfogalmakat tanítanak. Míg ezelőtt volt nyelvtan-, olvasás- és fogalmazásóra, és a gyerek tudta, hogy a nyelvtant azért kell tanulni, hogy a helyesírást jobban elsajátítsa a fogalmazást azért, hogy szebben kifejezze magát, most az egész integráltan történik. Holott – vallja a pedagógus, – ma is meg kell tanítani a gyereket arra, hogy mit írunk mindig hosszú vagy rövid magánhangzóval. Fontos, hogy a gyerek tudatában legyen: negyedik végére tisztában kell lennie a nyelvtannal, a helyesírással, így az ötödiket

már felkészülten kezdheti, és az ötödikes nyelvtant megértheti.

Fontos élménybeszámolót, fogalmazást íratni

A beszélgetés azért fontos, mert bármiről beszélgetjük a gyereket, gyarapszik a szókincse: megismeri a rokon értelmű szavakat, megtanulja szebben, választékosabban kifejezni magát, nem jelent nehézséget számára később, hogy idegenek előtt, más környezetben kell megszólalnia, megosztania a gondolatait. Lehet, hogy nem mindig tesszik, ha rokon értelmű szavakról hall,

A beszélgetés azért fontos, mert bármiről beszélgetjük a gyereket, gyarapszik a szókincse: megismeri a rokon értelmű szavakat, megtanulja szebben, választékosabban kifejezni magát.

ha arra figyelmeztetik, hogy használja azokat, de később nagy hasznát veszi ennek a tudásának is. Ugyanilyen fontos a fogalmazást is gyakoroltatni, kis szövegek, élménybeszámolók formájában is akár. Ez jó gyakorlat arra, hogy a helyesírást, a szabad fogalmazást, a kifejezőkészséget is erősítse. Negyedik végére így megtanulja a fogalmazás hármastagoltságát, egy lapra elhelyezni a leírt szöveget, amelynek legyen bevezetője is, tárgyalása és befejezése. „Ha ezeket nem alapozzuk meg, ha nem íratunk a gyerekekkel fogalmazásokat, akár élménybeszámolót, a gyerek szívéhez közeli témákat, akkor nem tudjuk, vagy csak nehezen kialakítani ezeket a készségeket” – teszi hozzá a tanítónő.

Szász Erika: „fontos a mesehallgatás, a mondókák ismerete”

jék a kicsik az iskolát, hamar rájött arra, miért fontos az előkészítő osztály: mert olyasmiket sajátítanak el a gyerekek, mint a viselkedés alapszabályai, ugyanakkor ismerkednek az iskolával, az osztályközösséggel, a kötelességekkel is. Megtanulják, hogy hogyan működik az iskola, mit jelent iskolásnak lenni. „Kissé félttem, hogy milyen lesz, de aztán rájöttem, nem is olyan rossz, megtanulják a szabályokat, a kortárs csoportban a viselkedést, fejlesztik az

Második osztályban már szavaló-, mesemondó vagy helyesírási versenyre készülnek a gyerekek. Természetesen semmi nem kötelező, nem nyomás alatt történik a vetélkedőkre való felkészülés, feliratkozás. Ha egy gyerek vállalja a versenyt, ha a tanító látja, hogy arra a tanítványának adottsága van, akkor elküldi a vetélkedőre. Mindazonáltal a pedagógus meglátása szerint fontos, hogy ne legyen erőltetett a részvétel.

Míg ezelőtt volt nyelvtan-, olvasás- és fogalmazásórá, és a gyerek tudta, hogy a nyelvtant azért kell tanulni, hogy a helyesírást jobban elsajátítsa, a fogalmazást azért, hogy szebben kifejezze magát, most az egész integráltan történik.

Ha a gyerek szeretné megpróbálni, akkor segítséget kap, hogy menjen, tanuljon, készüljön rá, és méretkezzék meg. Nagyon szeretik a gyerekek a szavalóversenyt, mert rövid és azt a verset, amelyet elsajátítják, sokszor elismétlik, magukénak tudják. Már akkor látszik, hogy milyenek az adottságaik, van színészi képességük, vagy hogy mi rejtőzik bennük: gyakori, hogy a kicsi élvezetből csinálja, szívesen adja elő, és ilyen esetben kell engedni kinyílni őt, segíteni neki.

Pluszmunkáért pluszjutalom jár

A tanító három-öt gyereket kiválaszt a versenyre az osztályból, velük megoldatja az előző versenyek feladatait, hogy lássák, mi volt, milyen egy-egy feladat, hogyan kell ahhoz hozzálátni, azt elkezdni. „Azokhoz hasonló feladatokat adok, vagy hétvégére több feladatot, amit persze jutalmazok is. Mert mindenért, amit a gyerek pluszban csinál, pluszjutalom is jár, azt szabadidejében végzi, tehát értékelni kell a hozzáállását, bármilyen eredményt is ér el. Hiszen az osztályt képviselve, az iskolát képviselve, és az nagyon

jó” – magyarázza Szász Erika, aki azt is megfigyelte, hogy mennyire fontos a kisdíák számára az, hogy kikerül a komfortzónájából. „Mert az osztályban lehet, hogy ő a legjobb versmondó, a leghelyesebben író, de miután egy Fürkész versenyen, szavalóversenyen is részt vett, észreveszi, hogy mások is jól teljesítenek, megfigyeli, hogyan mondanak verset, mesét, hogy vannak még más tehetségesek is, ezáltal önmagát is jobban ösztönzi, tudja, hogy még jobban kell készülnie” – mutatott rá a pedagógus.

Van olyan helyzet, amikor a gyerekek úgy élik meg, hogy igazságtalanság történt, esetleg neki kellett volna megnyernie azt a versenyt. De a zsűri – egy-egy magyar szakos tanárnő, színész, tanítónő – megmagyarázza, hogy miért úgy pontozott, mi volt, amit értékelt benne, és mi volt az, amit még fejlesztenie, gyakorolnia kell. Az objektív magyarázatokat elfogadják a gyerekek, megértik. De ugyanakkor egy ilyen versenyre a pedagógusnak úgy kell felkészítenie a tanítványát, hogy akármi is lesz, ő a legügyesebb, ő képviseli az osztályt. Bármilyen eredménnyel is végez, utána elmondja a társainak, hogy mit tapasztalt. Otthonról is úgy kell elindítani, hogy ha nem lesz első, vagy nem nyer, akkor is részt vett, és már azért is sokat nyert. Természetesen vannak olyan gyerekek, akik nagyon jók, nagyon ügyesek, mindenben részt vesznek, de nem szeretnének versenyezni, és ezt is el kell fogadni.

A gyerekeknek régebb több türelmük volt

A módszerek is mások voltak, a gyerekek anyag is akkor, amikor Szász Erika a pályáját kezdte. Mint mondta, a technika is megváltozott, és a pedagógusoknak is át kellett alakulniuk, folyamatosan alkalmazkodniuk kell, felkészülni az újításokra, az újszerűre. „Emlékszem, kezdő tanítónőként sok mindent nem értettem, de aztán, hogy én is anya lettem, és több tapasztalatot is szereztem, kezdtem megérteni: vissza kell lépni, visszajelezni, vagy előremenni, mert a hosszú távú memóriában már rögzültek dolgok, de a frissen szerzett tudás még nem, azt még gyakorolni kell, ismételni. Ezeket a gyerekeimnek köszönhetően tudtam

megérteni” – mondja a tanítónő. Hozzáteszi, az is igaz, hogy a gyerekeknek régebb több türelmük volt, a könyvekre is több idő jutott. Most viszont teljesen másképp kell tanítani, a technika segítségével felkelteni az érdeklődést. „Bármire rá tudnak keresni, ezért is szoktam azt mondani, hogy ne is jöjjenek azzal, hogy nem találtak valamit meg. Beütöd a szót, és ellenőrzöd a helyesírást, megkeresed a rokon értelmű szavakat, információkat gyűjtesz, rengeteg a lehetőség” – teszi hozzá, majd azt is elárulja, hogy nem szeret sok házi feladatot adni, viszont fontos, hogy amit a gyerekek megcsinálnak,

Otthonról is úgy kell elindítani, hogy ha nem lesz első, vagy nem nyer, akkor is részt vett, és már azért is sokat nyert.

azt saját maguk végezzék el. Ha egy gyerek fogékony egy adott témakörre, akkor azt ki kell meríteni, a kíváncsiságát fel kell kelteni. Ugyanakkor az is sokat jelent, hogy otthonról mivel indul el a kisdíák, milyen ösztönzést, támogatást kap a családjától.

Ami a román tanítását illeti, Szász Erika kifejtette, az angol nyelv tanítását sem Shakespeare-rel kezdjük tanulni, és az angolnyelv-vizsgán a kortárs szöveget kell ismerni és használni, nem a régiest. Valahogy így kellene a román nyelvet is tanítani, ne archaikus irodalmi szövegekkel, vagy az irodalmi elemzésekkel nehezíteni, hanem olyan szövegekkel, amit ma használnak és hasznosítanak a mindennapokban. Ugyanakkor szellősebb tananyagot kellene összeállítani, egy-egy leckét több időt gyakorolni, időt hagyni, hogy megértsék a szöveget, megtanulják az ismeretlen szavakat, majd gyakorolják azokat.

ANTAL ERIKA

antalerika@yahoo.com

Nem ösztönöz sportolásra – „megbukott” az iskolai testnevelés?

Nem hatékony az iskolai testnevelés a szabadidős sporttevékenységek ösztönzése terén – derült ki egy nemzetközi felmérésből. A hazai tornaórák túlzottan rigorózusak, pedig ha több lenne benne az örömteli szórakozás, a diákok alig várnák a következőt, és jobb eséllyel válna mindennapi szükségletüké a mozgás.

Ahogy például a matematikában, a sportban sem mindenki egyformán jó vagy rossz. Könnyű annak, aki ügyes, aki viszont ügyetlenebb, annak éppúgy győtrelemmé válhat a matek, mint a torna. A testnevelésórával együtt a mozgás, a sport megutálása egész életünkre és életminőségünkre nézve súlyos következményekkel járhat, legyünk akár matekzszenik, feltalálók, orvosok vagy szakmunkások. Egy nemzetközi felmérés (amelyben a kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetem Testnevelés és Sport Karának munkatársai – dr. Boros-Bálint Julianna és dr. Szabó Péter – is részt vettek) azt vizsgálta, az iskolai testnevelés oktatása, a család és a barátok hogyan befolyásolják azt, ahogyan a 11–18 évesek a testneveléshez, a sporthoz viszonyulnak, hogy a testnevelő tanárok, szülők és cimborák részéről érkező ösztönzésnek milyen hatása van a szabadidőben önállóan végzett sporttevékenységekre. A közel ezer romániai, magyarországi, egyesült királyságbeli és szlovákiai diák megkérdezésével készült felmérés szerint az iskolában a szaktanárok részéről észlelt támogatás, ösztönzés annyira gyenge, hogy alig van hatása a diákok szabadidős, sporttevékenységére, vagyis mindaz, ami a tornaórákon történik, szinte egyáltalán nem buzdítja a gyerekeket, fiatalokat arra, hogy a szabadidejükben önszántukból sportoljanak. Pedig talán nem túlzás azt mondani, hogy ez lenne a testnevelésórák elsődleges feladata, hiszen a heti 1-2 óra tornázás (testnevelésóra) önmagában kevés, a későbbi egészséges életmód érdekében is ideális lenne elérni, hogy a mozgás már gyerekkorban kedvelt tevékenységgé

Ösztönözni kellene a diákokat, hogy szabadidejükben sportoljanak

váljon, így nagyobb eséllyel felnőttkorban is a mindennapok része lesz.

Tekintsük főtantárgynak!

Vătămăniuc-Bartha Éva Tímea testnevelő tanárt és Ilyés Irén pszichológust arról kérdeztük, vajon mit csinálhatunk rosszul a tornaórán, és hogyan lehetne jól csinálni? Válaszaikban érdekes módon egymástól függetlenül több rokon gondolatot is megfogalmaztak.

– Minden, ami a gyermek fejlődésére és egészségére vonatkozik, család és iskola közös feladata, így a testmozgásra, sportolásra nevelés is. Ahhoz, hogy a tanár munkája eredményes legyen,

a gyermekünket úgy kell iskolába indítanunk, hogy ami testnevelésórán történik, értékes és fontos. Ezt kellene kiegészítenie annak, hogy maga az iskola és vezetősége is így kellene gondolkodjon a testnevelésórákról. Míg a nyugat-európai országokban ennek már rég kultúrája volt és van, nálunk még mindig sok iskolában uralkodó az a nézet, hogy vannak úgynevezett főtantárgyak, ezek fontosak, komolyan kell venni őket, s ezek mellett vannak az egyéb, kevésbé fontos tantárgyak, mint például a testnevelés. Emellett természetesen a tanár felkészültsége, pedagógusi adottságai, személyisége is

meghatározó. Ha a tanár élvezi munkáját, és gondoskodik arról, hogy változatos gyakorlatokkal, hasznosan, fejlesztően, szórakoztatóan teljenek az órák, valamint figyelembe veszi a tanulók egyéni adottságait, akkor elérheti, hogy egészségesebb életet élő fiatalokká, felnőtteké nevelődjenek – vélekedik a pszichológus.

– A testnevelés és sport tantárgy első helyen kellene hogy álljon az úgyne-

Nem lehet elvonatkoztatni attól, hogy a testnevelésórán zajló tevékenységek olyan jellegűek, melyek során „expónálódik” a test, a testi adottságok. Ez bizonyos életkorokban nagyon érzékeny téma, így nem csoda, ha sok lány kerüli ezeket a helyzeteket. Ilyen esetekben döntő lehet az, hogy a tanár hogyan kezeli ezeket a problémákat.

vezett főtantárgyakkal egyenrangúan, vagy meg merem kockáztatni: azok előtt. Az „ép testben ép lélek” gondolata minden korban érvényes, úgy a mai felgyorsult világunkban is. Az agyműködéshez is hasznos a megfelelő testi-fizikai egészség. Ellentmondásosnak érzem a sok beszédet és a valóságot. Valóban „még a csapból is” az folyik, hogy úton-útfélen az egészséges életmódra hívják fel a figyelmet, és a köztudatban is elburjánzottak különböző elméletek az egészséges életmód eléréséről, mégis egyre elterjedtebb a szedentáris életmód, a sietve bekapott gyorsételek és az energiatalok szokása, és egyre nő a „kütyük” világának rabságában élők száma – figyelmeztet a testnevelő tanár. – A testnevelésórák száma egyértelműen kevés, mindenképp emelni kellene. Nagyon sok iskola teremhiányban szenved, vagy ha van is, az a terem nem alkalmas labdajáték

FOTÓK • MANÁSES SÁNDOR

Sajnos kevés a testnevelésóra száma, holott a hasznuk felbecsülhetetlen

sportszerű üzésére, így nagymértékben korlátozza a testnevelő tanár és a diákok kibontakozását. A sporteszközök száma jelentősen befolyásolja a testnevelésóra minőségét és hangulatát, ezáltal a gyerekek hangulatát is. Ismerek olyan iskolát, ahol terem ugyan van, de például csak 1-2 kosárlabda vagy 2-3 röplabda áll rendelkezésre. Egy 25-30 fős osztálynak ez nagyon kevés, és bármilyen kreatív legyen a tanár, az óra minősége a szükséges szint alatt marad.

A diákok elvárásai nagyon változóak a testnevelésórával, a tartalmával kapcsolatosan, viszont főleg a kezdő és a különböző fokozati vizsgák előtt álló testnevelő tanárok keze „kötve van”, hisz a szaktanfelügyelő, módszertanos tanár vagy épp a vizsgáztató bizottság

az óra keretén belül a tantervi követelmények megvalósítását ellenőrzi, amely az 5–12. osztályos korosztálynak sablonos, még ha évről évre hozzá is adódik egy-egy új technikai elem. Komoly szaktudásra és nagy leleményességre van szükség ahhoz, hogy a kötelező tartalmat úgy oktassa a testnevelő tanár, hogy a rutin és a megszokás mellett a diákjai kihívást is érezzenek. Számomra az lenne elfogadható és úgy gondolom, akkor lehetne jobban csinálni, ha minden tárgyi feltételtől függetlenül a bizalom erősödne meg, minden irányba. Bizalom a szülő és a vezetőség részéről a tanár irányába, a tanár és a diákjai közötti bizalom és nem utolsósorban a tanár és a diákok önbizalma. A testnevelés- és sportórákon ez nagymértékben növelhető, ha időt szánunk

rá, és nemcsak, mint egy gép, megtartjuk a leckét, hanem közben beszélgetünk, biztatunk, buzdítunk, dicsérünk és hallgatunk, meghallgatunk, amikor igény van rá.

Az infrastrukturális fejlesztéssel teret lehetne teremteni arra, hogy minden diák a számára kedves mozgásformát válassza. Ha nemcsak egy miniatűr „tornaterme” lenne egyes iskolának, hanem különböző sportpályáik, futósávjuk, netán konditerem és uszoda is, akkor bizonyára motiváltabbak lennének a sportolásra. Ez viszont valószínűleg sokunk számára egy álomkép, éppen ezért azt a miniatűr „tornatermet” színezzük több kéziszerrel, sporteszközzel, labdával és zenével. Ráadásnak pedig vetítővel, hogy a technika se maradjon ki a testnevelésórák repertoárjából.

Lélekbevigő a tornaórán megélt megaláztatás

– A felmérés szerint testnevelésórán a lányok még kevesebb támogatást kapnak. Nem csoda hát, hogy gyakrabban jelentenek „beteget”, igyekeznek magukat távol tartani a tornaórától. Pszichológusként, illetve egy fiú- és egy lánygyermek édesanyjaként hogyan látod ezt?

Ilyés Irén: Ez már az az aspektus, amelyet jelentősen befolyásol a tanár személye, személyisége. Azt gondolom, hogy sok lány lehet, akit befolyásol, hogy férfi vagy nő a tanára. Nem lehet elvonatkoztatni attól, hogy a testnevelésórán zajló tevékenységek olyan jellegűek, melyek során „exponálódik” a test, a testi adottságok. Ez bizonyos életkorokban nagyon érzékeny téma, így nem csoda, ha sok lány kerüli ezeket a helyzeteket. Ilyen esetekben döntő lehet az, hogy a tanár hogyan kezeli ezeket a problémákat. Jó kérdés, hogy a tanárképzés során mennyire fektetnek vagy sem hangsúlyt arra, hogy különböző életkorú, illetve nemű tanulók oktatásának melyek a sajátosságai, mire kell nagyon odafigyelni. Hosszan tartó lelki sérüléseket is lehet okozni tapintatlan megjegyzésekkel, vagy olyan helyzet teremtetésével, amelyeket a gyermek, fiatal megalázásként él át.

Édesanyaként jó és kevésbé jó tapasztalatom is volt e téren. Nagyon jó tapasztalat volt, hogy a lányomnak nagyszerű testnevelés-tanárnője volt évekig. Emberként, pedagógusként és sportemberként is pozitív modellre talált személyében. A kevésbé jó tapasztalatokhoz azt tudnám felsorolni, hogy voltak olyan személyek, akik

feszélyezték, jelenlétükben nem tudott oldottan, felszabadultan mozogni. Inkább demotiváló, mintsem motiváló volt a tanár jelenléte. Különösen rossz élménnyel azért egyik gyermekem sem jött soha haza, szerencsére.

Egy kalap alá vont gyerekek

– A heti 2-3 iskolai tornaóra aligha elégséges egyéni fejlesztésre, a hosszú távú cél inkább a mozgás megszeretése lenne, hogy iskolából kikerülve is „barátunk” legyen a sport. Egyáltalán mennyire lehet az önkéntes szabadidős sportolás szempontjából motiváló az, hogy x felülést, y fekvőtámaszt kell végezni, hiszen testnevelésből is jegyeket kell kapni, médiát számolni, sőt már tankönyv is létezik?

5. B. Éva Tímea, sporttanár: Sajnos csak heti 1-2 testnevelésóránk van a gyerekeknek, miközben azt érzem, hogy minimum 3 órának kellene lennie, és teljesen elfogadhatónak találnám a napi testnevelés- és sportórák beiktatását. „A szokás nagy úr”, tartja a mondás. Úgy gondolom, hogy mivel fél napjukat az iskolában töltik a gyerekek, ott kellene időt szakítani rá, hogy a napi mozgásigényüket kielégítsék, és olyannyira hozzászokjon a szervezetük, testük-lelkük a rendszeres mozgáshoz,

Az órák rigurózus tanmenete

ABBTE közleménye szerint „A [kutatás során] felhasznált keretmodell követhetővé teszi, hogy a testnevelésórán a szakpedagógusok részéről észlelt autonómiatámogatás milyen áttéteken keresztül válik konkrét szabadidős viselkedéssé a diákoknál. A modell első lépésben azt írja le, hogy a testnevelő tanárok részéről észlelt autonómiatámogatás hogyan alakul önmotivációvá a testnevelésórák keretében. Ezt követően a szülők és a barátok részéről észlelt autonómiatámogatás önmotivációra gyakorolt hatását vizsgálja, illetve azt, hogy az önmotiváció miként alakul szubjektív normává, attitűddé, illetve észlelt magatartáskontrollá. Végül e három változó szándékká, majd konkrét viselkedéssé alakulását veszi górcső alá. A modell az öndeterminációs elméletre [Deci és Ryan, 1985] alapoz, amely szerint az egyén motiváltsága-hoz az szükséges, hogy kompetensnek érezze

magát, lehetősége legyen döntéseket hozni a saját jövőjét illetően, tudjon kapcsolódni a társaihoz, testnevelő tanárához, azaz kialakuljon benne a kötődés igénye.

A kutatás során kiderült, hogy a barátok és a család részéről érkező autonómiatámogatás mind a négy országban szoros összefüggésben áll az önmotiváció kialakulásával, ugyanakkor a testnevelésórán észlelt autonómiatámogatás általában annyira gyenge, hogy szinte alig hat a szabadidős önmotivációra, leszámítva néhány egyesült királyságbeli tanintézményt, ahol nagyobb hangsúlyt fektetnek az önmotiváció ösztönzésére. A lányok inkább otthonról, illetve a barátok részéről kapnak jelentősebb autonómiatámogatást, és a fiúkhoz képest erősebb önmotivációval és szubjektív normákkal bírnak. A fiúk a lányokhoz képest nagyobb autonómiatámogatást észlelnek a testnevelő tanárok részéről.

Országos bontásban vizsgálva a kérdést, az egyesült királyságbeli diákok részesültek a legjelentősebb autonómiatámogatásban a testnevelő tanárok részéről, míg a magyarországi diákok kapták a legtöbb autonómiatámogatást családjuktól, barátaiktól. A három kelet-közép-európai ország közül a szabadidős testmozgás végzésére irányuló szándék a magyarországi diákoknál volt a legerősebb.

A szerzők arra figyelmeztetnek, hogy a kelet-közép-európai testnevelésórák gyakran túlzottan rigurózus tanmenete gátolja, hogy a diákok a szabadidős testmozgáshoz szükséges önmotivációt ebből a közegből merítsék. A testnevelés-oktatásnak ehhez képest az önmotiváció olyan alapvető forrásává kellene válnia, amely szülői és baráti támogatással megalapozza a diákok önkéntes szabadidős testmozgását.”

hogy az iskolai évek után is igényeljék azt, hogy mindennapjaik része legyen a sport és a mozgás. A fogápolás szimbólumával élve, a heti 1-2, netán 3-szoros fogmosás sem lenne elegendő a fogaink épségének megőrzéséért, hanem napi szinten – többször is – szükséges. Testünk karbantartásáért is napi szinten tennünk kellene, és nem egyértelműnek tekinteni, hogy az jól működik.

A jegyadást és a normákat illetően nem szabadna egy kalap alá venni a gyerekeket, minősítésük ne egy előre meghatározott sablonba beírt értékelési rendszer alapján történjék, hanem önmagukhoz, a saját fejlődésükhöz képest. Azt tapasztalom viszont, hogy a gyerekek, még ha el is fogadják ezt az egyébként gyerekcentrikus hozzáállást, nem tesznek eleget azért, hogy kihozzák magukból a legjobbat, és hogy a szabadidejükből szakítsanak időt bizonyos képességeik fokozására.

A virtuális világban, ahol gombnyomásra, pillanatok alatt eléjük tárul a kívánt „bármi”, addig a való életben elszántságra és összpontosításra van szükség, sokszor még egy egyszerűnek tűnő mozdulat vagy gyakorlatsorozat elvégzéséhez is. A testnevelést és sportot csak akkor lehet igazán megszeretni, ha aktívan végezzük, ahhoz viszont energiára és gyakorlásra van szükség. Mivel nemcsak gombnyomásnyi távolságra van például a kívánt testalkat elérése, hajlamosak hamar feladni a „munkát”.

A testnevelő tanár lépésről lépésre, semmiképpen nem megfélemlítéssel vagy megszegényítéssel, hanem pozitív külső motiváción keresztül és változatos gyakorlatok bemutatásával, nem csak a „fekvőtámasz” követelésével kellene megértesse, hogy a sportolás életük egyik legfontosabb mozgatórugója, és a célzott, sportszerűen végzett mozgás belső motivációvá, belső igénynyé kellene átalakuljon a testnevelés-órákon átéltek sok pozitív tartalomnak köszönhetően. A különböző izomcsoportok erejének felmérésére rengeteg gyakorlatot lehet találni, és ha megengednék a diákoknak, hogy a számukra kézenfekvőt válasszák, szívesebben állnának helyt a felmérő próbákban is.

Vannak gyerekek, akik akkor érzik igazán sajátjuknak a testnevelésórákat, ha feladatot kapnak. Még a kényelmesebbeknél is azt látom, ha kimozdítjuk

Az „ép testben ép lélek” gondolata minden korban változatlanul érvényes

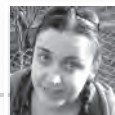
őket a komfortzónájukból, olyan erőket szabadulhatnak fel bennük, amire nem is hitték, hogy képesek. Ilyenkor nagyon fontos a pozitív megerősítés, a tudatosítás, és figyelmeztetni arra, hogy rövid és hosszú távú pozitív hozadéka van a testnevelésóráknak és a sportolásnak. Ugyanakkor a példamutatás többet érhet ezer szónál: hitelesebb az a testnevelő tanár/tanárnő, aki korától függetlenül a testnevelésóráknak aktív tagja, főleg ha szabadidejében is sportol.

A tanár-szülő-diák hármasság akkor működne megfelelően, ha nem félnénk feladatokat vállalni, de mindenki a sajátját, és ne a másikat. A szülő a diáknak ne cinkostársa legyen abban, hogy

megalapozatlan felmentéseket ír, hanem elsősorban felelősségteljes szülője, bármennyire is nehéz. A diák ne csak a jogait ismerje, hanem a kötelezettségeit is, és a tanár próbálja ne csak munkának látni a feladatát, hanem tekintse hivatásának, hiszen az egyik legszebb szakmát választotta, amelyben nemcsak a testet, de a lelkeket is erősítheti, táplálhatja, és így a társadalomnak szükséges egészséges felnőtt embert nevelhet, aki esetleg még örömet, boldogságát is leli a sportban.

KEREKES EDIT

keredit@yahoo.com

Miért éli reneszánszát a néptánc?

Gyöngykoszorú néptáncfalalkozókon, évfordulós ünnepségeken, ünnepi fellépéseken egyre több a gyereknéptáncsoport, kicsik s egészen kicsik, iskolások, középiskolások, egyetemisták, fiatalok és fiatal felnőttek kapcsolódnak be. A néptáncot kedvelők próbákra járnak, a közösségi oldalakon számolnak be arról, hogy milyen jó dolog a tánc, milyen jó együtt lenni, nemcsak a színpadon, de a próbateremben is, felkészülés alatt, tanulás közben. Egyre többet hallunk ilyen és ehhez hasonlókat. Mi ennek a magyarázata, van-e valamilyen titka? Kérdeztük Lengyel Ildikó néptáncoktatótól, a Maros Művészegyüttes nyugalmazott néptáncosától, a Csillagfény Néptáncgyűjtés létrehozójától, oktatójától. Lengyel Ildikó marosmagyarói születésű, és tízéves korától táncol. Miután elvégezte Marosvásárhelyen a tanítóképzőt, visszatért a szülőfalujába tanítani, majd hat év után a Maros Művészegyüttesnél a Napsugár együtteshez került oktatónak, majd néptáncosnak. Onnan ment nyugdíjba egy évvel ezelőtt.

A közösségalkotó vonzerő

Az egyik magyarázat talán az, hogy nagyon jó közösségek alakulnak ki a táncsoportok révén, életre szóló barátságok jönnek létre, nemcsak a gyerekek, de a szüleik között is. Ugyanis akik néptáncra járnak, azoknak többnyire megegyezik az értékítéletük, egyformán gondolkoznak, legalábbis, ami a hagyományokat, a hagyományörzést, a néptánc és népzene szeretetét illeti. Nagyon erős az építőjellege a néptáncnak, ezeknek a közösségnek – vallja a táncoktató, hangsúlyozva, hogy úgy tudnak bulizni a néptáncos fiatalok népzene, hogy nincs egy cseppnyi alkohol, és mégis fergeteges a hangulat, minőségi zenére táncolnak, egymással udvariasak, szépen viselkednek. Ki hiszi ezt el manapság? „A nyári táncbör alatt esténként láttam és hallottam, hogy olyan táncbör hoztak össze, hogy a könnyem is kicsordult az örömtől” – árulta el Lengyel Ildikó. Úgy véli, fontos ezeknek a fiataloknak és a szüleiknek a közösséghez tartozás, a hagyományápolás, az értékek felismerése, elfogadása és őrzése.

A csapatszellem kialakulását is segíti a néptánc- és népzene-tanulás

Több mint stresszoldás

A táncsal sok minden megmozgatható, fizikai és lelki szempontból, mentálisan is. Oldja ugyanis a hét közben felgyűlt stresszet, feszültséget, amit levezethető a táncsal. „Azt tapasztaljuk, látjuk, halljuk, hogy a gyermekek életében is egyre nagyobb és több a stresszfaktor, hét közben nemcsak az iskolában, a tanórákon kell megfelelni, de számos más téren is: különórák, sport, versenyek. Délután készülni kell, és ez mind felgyűlik, a gyerek tele lesz feszültséggel, szorongással mindennap. Ezekből pedig jó, ha rendszeresen megszabadulnak, ha feltöltődnek. Erre is jó a tánc, mert erre nem kell készülni, itt nem kapnak jegyet, nincs elmarasztalás. A rendszeres heti próbák feltöltik, megerősítik a fiatalokat, értelmet és célt adnak a hétköznapiakban, felvértezik őket, hogy szembenézzenek a nehézségekkel” – magyarázza a táncoktató. Azt is hangsúlyozza, hogy miért olyan sokoldalú fejlesztő hatású a tánc: mert közben nagyon sok mindenre figyelni kell: a kéz- és lábtartásra, a zenére, a ritmusra, a párra is. Nagyon jó agytorna is ugyanakkor, fejleszti az összpontosítási képességet, erősíti az empátiakészséget.

Már ötéves korban elkezdhető

A Csillagfény néptáncgyűjtés hét évvel ezelőtt 60 gyerekekkel indult. Olyan szülők jelentkeztek a hirdetésre, és íraták be a gyerekeiket, akik korábban már táncoltak, vagy volt valami közük a néptánc-hoz. Aztán az előadásoknak, a gyerekek beszámolóinak köszönhetően mások is

kedvet kaptak, és egyre többen csatlakoztak. Lengyel Ildikó elmesélte, hogy míg korábban azt tartották, hogy a 8 éves korú gyerekekkel ideális kezdeni, mert ők már mindent megértenek, és képesek megtanulni, időközben rájöttek arra, hogy már az 5 évesek is képesek sok mindent elsajátítani, hiszen sok olyan népi játék van, amivel el lehet kezdeni, meg lehet alapozni a néptánc-tanulást. „Mikor az apró csillagokat hirdettük, jöttek néhányan, hogy még csak négyéves a kisgyerek, felveszük-e. Felvettük, és nem bántuk meg, nagyon tanulékonyak ők is, nagyon szeretik, amit együtt csinálunk, nem okozott gondot, hogy még olyan kicsik” – magyarázza az oktató. Jelenleg a Csillagfénynek 120-130 tagja van, és 4 korcsoportja. Vannak az úgynevezett apró, a kis és a nagy csillagok, illetve most már felnőttcsoport is indult. A gyerekek szülei, akik elkísérték őket, végignézték egy-egy próbát, vagy előadást, kedvet kaptak, hogy ők is kipróbálják magukat a próbateremben, táncoljanak. Aztán már olyanok is csatlakoztak, akiknek korábban nem volt közük a Csillagfényhez, de hallottak az ottani jó hangulatról, a közösségről, és beiratkoztak a felnőttcsoportba.

Arra a kérdésünkre, hogy hogyan történik a táncosok kiválasztása, vannak-e feltételek, Lengyel Ildikó elmondta, miként zajlik. „Ha telefonon megkeresnek, utána következik a személyes találkozás, beszélgetünk, elmondom, mit kell tenni, rendszeresen kell próbákra járni. A gyerekeknek lehetősége van belenézni a próbába, és ha úgy akarja, akkor máris ott

maradhat, bekapcsolódhat. Ha nem, akkor eljön a következőre. Az első próbák még csak ajándékpróbák, hiszen akkor dönti el tulajdonképpen, hogy marad, szereti, tetszik neki az ottani hangulat. Megbeszéljük, mit lehet kihozni abból, amit tud, ha esetleg nem érzi a legjobban magát abban a csoportban, ahová beosztottuk, akkor vagy egy másik csoportba megy, vagy megbeszéljük, hogy mit változtassunk, de azt semmiképpen nem szeretnénk, hogy egy életre megutálja a néptáncot, mert nem volt sikerélménye, vagy mert valami miatt nem érezte ott jól magát” – hangsúlyozza Ildikó. A nagyobbaknál már kissé más a helyzet: ott számít a tudás, az adottság is, megnézik, mit tud, hogy táncol a párjával, mennyire van ritmusérzéke.

Folyamatosan bővül a csapat

Január végén ünnepli a Csillagfény létrejöttének hetedik évfordulóját. Ez alkalommal csak egy kisebb, zárt körű eseménnyel készülnek, de már számtalanszor felléptek, bemutakoztak nagyszínpadokon is. Legutóbb a karácsonyi előadással, illetve készülnek egy farsangival is. Ahogy Lengyel Ildikó mondja, nagyon sok tervük van az idei évre is. Meseelőadást, táncszínházi produkciót szeretnének létrehozni, valamint egy folklórműsort, és a városon kívül is bemutatkozni előadásaikkal.

Tavaly Montenegróban és Olaszországban léptek fel egy-egy nemzetközi néptánctalálkozón, és mindkét helyről első díjat hoztak el, ami még jobban megerősítette őket abban, hogy érdemes táncolni, és tudásukat, tehetségüket máshol is bemutatni. A montenegrói rendezvényre az idén is készülnek, a tervek között szerepel, akárcsak még sok más elképzelés, pályázatokon való részvétel, közelebbi, illetve távolabbi helyek felkeresése, fellépések, utazások, táborok.

Induláskor, hét éve, hatvanan kezdték, a zöme megmaradt az akkori táncosoknak, de nagyon sokan csatlakoztak hozzájuk, bővült és folyamatosan bővül a csapat. Minden évben nem hirdetnek felvételt, általában csak két-három évente, ahogy szükségét látják az utánpótlás biztosításának. A nagy többség addig marad, amíg befejezi a középiskolát, de sokan választanak marosvásárhelyi egyetemet, így ők nem hagyják abba. Még a zsúfolt egyetemi program mellett is vállalják a heti rendszeres próbákat. Akárcsak Ildikó fiai,

Maros megyében városon és falvakon is egyre több fiatal néptáncol

akik a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem hallgatói, és kisgyerek koruk óta táncolnak.

Megtanulni mindenkit elfogadni

Azzal kapcsolatban, hogy van-e mindenkinek párja, van-e elég fiú, aki táncol, Lengyel Ildikótól megtudtuk, nem titok, hogy a fiúkat nehezebb meggyőzni, hogy táncoljanak, hogy táncpróbákra járjanak. A mostani kis csillagoknál azonban olyan szerencsés helyzet állt elő, hogy megegyezik a lányok és fiúk száma, mindenkinek jut táncpartner. Huszonöt pár táncol hétről hétre a próbákon, természetesen az oktatók folyamatosan cserélgetik a párokat, nem hagyják, hogy kialakuljanak az állandó párok. A táncosoknak meg kell tanulniuk mindenkivel jól táncolni, illetve mindenkit elfogadni. Ez is a tánc egyik hozadéka, hogy tudjuk, hogy vannak szimpatikus és kevésbé szimpatikus emberek, de valamennyit el kell fogadni, és barátkozni kell mindenkivel. A nagyok heti két alkalommal 2-2 órát próbálnak, a kicsik csak heti egyszer egy órát, a felnőttek is hetente egyszer táncolnak. A népművészeti iskola jóvoltából van táncteremük, ahol próbálhatnak. Duka Szabolcs, a Maros Művészegyüttes néptáncosa is oktat Lengyel Ildikó mellett.

A Csillagfény mellett Lengyel Ildikó Búzásbesenyőben három csoportot tanít, ezenkívül tíz iskolában oktat néptáncot. Ahogy mondja, egyre több iskolában választják a választható tantárgyak közül a táncot. Még több iskolába kapott meghívást oktatni, de ennél többet nem tud vállalni – teszi hozzá.

A Maros Művészegyüttes is képzést indított

Az, hogy Maros megyében látványoson megnövekedett a néptáncos gyerekek száma, városokban és falvakban egyaránt táncolnak kicsik és nagyok, részben a magyar állam támogatásával is összefügg, ugyanis nemcsak a lépéseket kell elsajátítani, de népviseletre, lábbelire is szükség van, aminek viszont anyagi vonzata van. Az utazások, az élő zene biztosítása is pénzbe kerül, tehát a segítség jól fog. Egyre többen vannak azok is, akik felismerték: az élő zenére szebben lehet táncolni, más a hangulata. A Csillagfény szerencsésnek mondhatja magát, hiszen a Művészeti Líceum négy diákja jelentkezett, hogy szívesen zenélnének a gyermek-néptáncgyüttesnél. A zenésztanárság gondoskodván a Maros Művészegyüttes is indított zenészképzést. Lengyel Ildikó a szülői közösségről is beszélt, elmondta, nagyon összetartó és segítőkész szülőkről van szó, akik, bármilyen segítségre van szükség, azonnal melléje állnak, akár anyagi, akár személyes támogatásról legyen szó. Ha kiszállásra, előadásra vagy tánctáborba mennek, a nagyokkal már nincs gond, ismerik a határaikat, megbízhatóak. A kicsikkel Marosmagyaróig mentek el tavaly a nyári táborba. Egy szülő autójával vitte a csomagokat, a gyerekek pedig vonattal utaztak, az egyórás vonatút is nagy élményt jelentett sokuk számára.

ANTAL ERIKA

antalerika@yahoo.com

Beszélgetés az egyetlen nagyváradai magyar Waldorf-csoport óvónőjével

„Itt valóban óvjuk a gyerekeket”

Fodor Emese nagyváradai óvónővel azért is volt izgalmas leülni beszélgetni, mivel bizonyos értelemben egyszerre kezdtük közoktatási pályafutásunkat: amikor két és fél éves koromban oviba íratlak, akkor Emese óvónéniként kerültem – akkor azonban még mit sem fogtam fel abból, hogy neki mi voltunk az első csoportja. Gyakorlatilag tehát ő volt az a személy, akinek az általam alatt bekerültem a hazai tanügyi

megvolt az a játszási idő, amely a gyermekek számára elengedhetetlen.

– *Mindig is pedagógusi pályára készült?*

– Édesanyám tanítónő, éppen ezért nagyon sokat hallottam otthon erről a hivatásról, illetve rengeteg hátulütőjét láttam gyerekként a közoktatásnak. Bár már 13–14 éves koromtól azt próbálták belém sulykolni, hogy a biztos megélhetés és a stabil munkahely miatt a ne-

ahová egyből fel is vettek. Ezzel párhuzamosan pedig helyettesítettem, ahol tudtam: hol óvónéniként, hol tanítónéniként, de volt olyan is, hogy testnevelő tanárként kellett megállnom a helyem a tanulmányaim befejezése mellett.

– *Aztán pedig jöttem én és a generációm...*

– Így igaz, 1994 szeptemberétől a nagyváradai Orsolya óvodában kaptam

A Waldorf-oktatásban is fontos szerepet kap a figyelem, az egymás iránti tisztelet és az igazságos szigor

rendszerbe, számára pedig mi voltunk az első olyan generáció, akinek óvodai éveit végigkísérte az iskola elkezdéséig. Faragó Emesével az elmúlt huszonöt év változásairól, szakmai hitvallásáról és jövőbeli terveiről beszélgettünk.

– *1994 óta eltelt egy negyed évszázad. Mennyit változtak ennyi idő alatt a gyerekek?*

– Rengeteget. Jelenleg az az ember érzése, hogy mindenki rohan, az eszközök túl modernnek, beszippantják a kicsiket, és így nagyon nehéz lekötni a figyelmüket. A ti időtökben sokkal békésebb és nyugodtabb volt a külvilág,

velői pályát válasszam, én akkor erről hallani sem akartam. Az érettségi után persze nem tudtam mihez kezdeni, de kapóra jött, hogy a biharfélegyházi tanítónőt helyettesíteni kellett három hónapig, amíg szülei szabadságát tölti. Csakhogy közbejött a rendszerváltás, a 90 napból egy év lett, én pedig a tanügyben ragadtam.

– *Milyen volt a hazai közoktatásban dolgozni az 1989-es események után?*

– Nagyon felgyorsultak a történések, szükség volt az óvó- és tanítónőkre, éppen ezért 1991-ben felvételiztem a nagyváradai posztliceális tanítóképzőbe,

kinevezett állást. Mivel ez gyakorló intézmény volt – tehát hozzánk jártak tanulni a jövő pedagógusai rendszeres időközönként – nem akartam belevágni, de Pető Csilla akkori tanfelügyelő biztatására csak beadtam a derekam. És hát végül nem volt rossz döntés, hiszen tizenhat éven át négy generáció is kirepült a szárnyaim alól.

– *2010-ben mégis a váltás mellett döntött. Miért?*

– Már azelőtt is érlelődött bennem a gondolat, hogy dobbantani kellene, mivel egyre inkább csökkent a gyerekek létszáma, az összevonások veszélye

is fennállt, ez pedig egyáltalán nem hatott rám ösztönzőleg. Ugyanakkor ez idő tájt váltak népszerűvé a különböző külföldi továbbképzések, egy ilyenbe pedig én is belevágtam a magyarországi Bárádon. Itt találkoztam először Molnár V. József néplélek- és néprajzkutató előadásával, amelyek gyökeresen megváltoztatták az életem. A magyarországi szaktekintély a régi-ek ismereteit és az ünnepkörök vizsgálatát helyezte középpontba, valamint a különböző gyerekrajzok és a hagyományos mesék elemzése szintén kiemelt szerepet játszanak a 3–6 évesek megfelelő fejlődésében – ezen megállapításokkal pedig ma már én is teljesen azonosulni tudok. Mindezen tényezők egyre csak megerősítették bennem azt,

Törekszünk ugyanakkor arra is, hogy a különböző foglalkozásokon használt kellékek mind természetes eredetűek legyenek, illetve az alapanyagok mind kiváló minőségűek. És még valami, ami teljesen különbözik a hagyományos oktatástól: itt a szülő aktív részese kell hogy legyen a foglalkozásnak, még az év végi előadásokban is főszerepet tölt be.

hogy váltani kell.

– ... és ekkor jött szóba a Waldorf.
– Pedig ekkor még nem voltam rá felkészülve, meg azt sem tudtam, hogy mi ez pontosan. Egy nagyon kedves kolléganőm kért meg rá, hogy a Váradon frissen induló Waldorf-óvodában vállaltam el az egyik óvónői állást még akkor is, ha akkor erre még nem volt szakképesítésem. Rövid gondolkodás után beadtam a derekam, elkezdtem egy ötmodulos Waldorf-képzést, a szeptembert pedig már az újonnan alapított intézményben kezdtem.

– Ha röviden össze lehetne foglalni: tulajdonképpen lényegileg miben különbözik a Waldorf-oktatás a hagyományos óvodai képzéstől?

– Ég és föld a kettő, teljesen más világ. A Waldorfnak a lényege abban áll, hogy itt minden természetes úton történik a gyerekekkel úgy, hogy számukra a lehető legkényelmesebb legyen. Itt valóban óvjuk a gyerekeket, nem pedig tanítjuk – az agy tágitása helyett ugyanis a hosszú távú memóriát fejlesztjük. És hogy ez hogyan zajlik? Periódusokban, eseményekhez kötöten dolgozunk a gyermekekkel, sok az ismétlés és a rutinszerű cselekvések, amelyek így természetessé válnak a kicsik számára. Az effajta oktatási mód másik specifikuma az összevonásban rejlik: itt a háromévesek közös csoportban vannak a hatévesekkel, gyakorlatilag egy nagy családot alkotunk. A ciklikusságra és a megfelelő ritmus felvételére szintén hatalmas hangsúlyt fektetünk, amelyek ekkora korban elemi fontosságúak a gyerekek fejlődése szempontjából. Sokaknak ugyanakkor úgy áll össze a fejében a Waldorf-oktatás, mint egy olyan létesítmény, ahol mindenkinek mindent szabad. Ez azonban nem állja meg a helyét, hiszen itt is vannak szabályok, fontos a figyelem és a tisztelet, valamint csakis az igazságos szigor vezet eredményre. Törekszünk ugyanakkor arra is, hogy a különböző foglalkozásokon használt kellékek mind természetes eredetűek legyenek, illetve az alapanyagok mind kiváló minőségűek. És még valami, ami teljesen különbözik a hagyományos oktatástól: itt a szülő aktív részese kell hogy legyen a foglalkozásnak, gyakran ők is bekapcsolódnak a kézműves tevékenységekbe, sőt még az év végi előadásokban is főszerepet töltenek be.

– Hogyan áll Nagyvárad a Waldorf-intézmények terén?

– Óvoda csak nálunk, a Friedrich Schiller-iskolaközpont keretében működik, iskola pedig egyáltalán nincs a városban. Összesen három csoport van, két román nyelvű és egy magyar; mi jelenleg 20-an vagyunk a csoportban, amely véleményem szerint ideális létszám. Annak külön örülök, hogy a gyermekek és a szülők is úgy élnek

Fodor Emese: „a Waldorf-oktatásnak is megvannak a maga szabályai”

ebben a környezetben, mintha hosszú éve elválaszthatatlan barátok lennének. Iskola egyelőre nincs a megyeszékhelyen, talán nem is kell elsietni ennek megalapítását, hiszen valószínűleg nehézkes lenne megtölteni diákokkal. Ahogy mondani szokás, mindennek eljön a megfelelő ideje – és ez esetben most ezzel a közhellyel teljes mértékben egyet tudok érteni.

– Óvónőként képzeled el a jövőjét is?

– Igen. Úgy érzem, hogy itt megtaláltam a helyem, úgyhogy nyugdíjazásomig a Waldorfban szeretnék dolgozni. Eközben pedig az a tervem, hogy olyan elhivatott és lelkes fiatalokkal ismeressem meg ezt a nevelési formát, akik a jövőben hasonló odaadással óvják majd a közoktatás legkisebbjeit.

SZATMÁRI BENCE

benceszatmari@yahoo.com

Nem értjük, hogy mit olvasunk? – a PISA-tesztek perspektívája

Bulgária. Mindössze ezt az országot előzzük meg az Európai Unióban a 2019 végén publikált nemzetközi tanulói teljesítménymérés átlagolt eredményei alapján. A 79 országot érintő 2018-as PISA-felmérés a matematikai és természettudományi műveltség mellett a szövegértési képességeket is vizsgálta, Románia összesítésben pedig a 47. helyen zárt.

Mi is az a PISA-mérés?

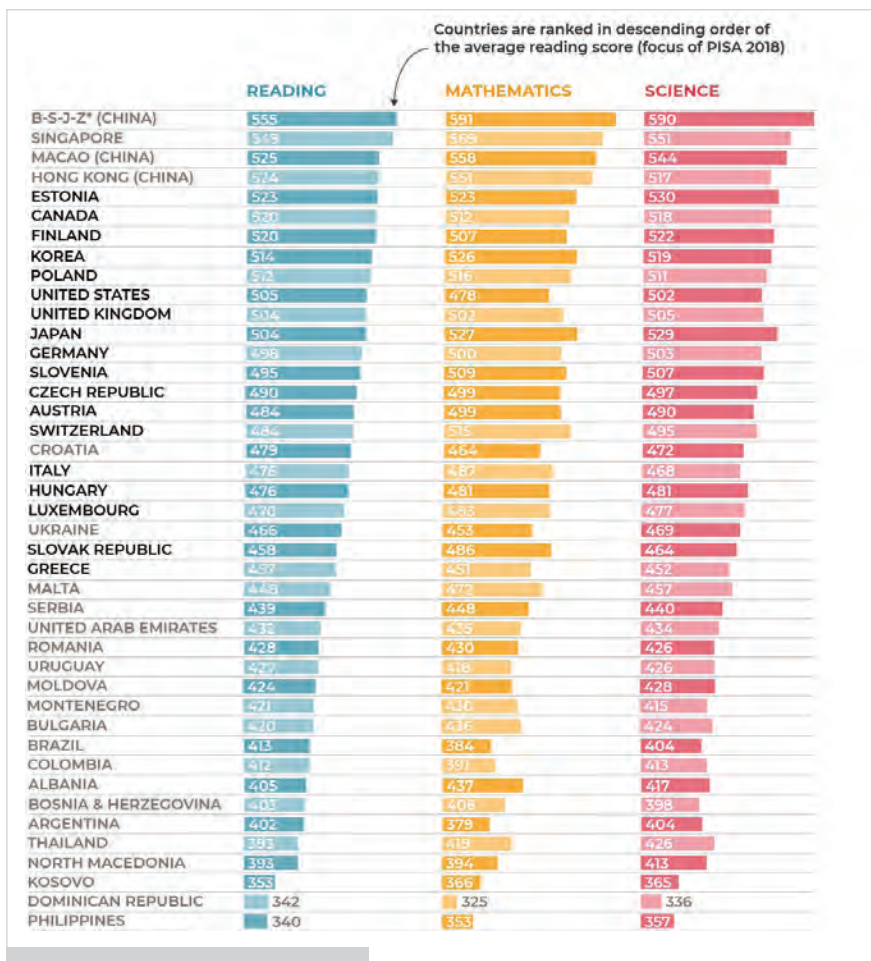
Jelen programot az 1990-es évek végén hívta életre a legfejlettebb államokat tömörítő Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD), célja pedig a 15 éves tanulók képességeinek megvizsgálása különböző témakörökben. A háromévente sorra kerülő tanulmányi felmérés a mindennapi életben használatos tudást hivatott megvizsgálni azon diákok körében, akik az iskolaköteles kor vége felé járnak, a közoktatásból pedig hamarosan kilépnek a nagybetűs életbe. A három területen – matematika, természettudományok és szövegértés – történő felmérés tehát iránymutató lehet a tanulók későbbi boldogulásának tekintetében is.

Hogyan zajlik a kutatás?

A PISA-teszt nagyrészt papíralapú mérés, amely bő két óra alatt zajlik le. Ahhoz, hogy a minta értékelhető legyen, minden országban legkevesebb 150 tanulmányi intézetben egyenként 35 diákot kell megvizsgálni, így államonként több, mint 5000 tanulót kell felmérni.

Hogy állunk Romániában?

Sajnos nemcsak az európai uniós, de a világlátlagot sem üti meg az itteni fiatalok felkészültsége a felmérés tanúsága szerint. A 79 országot érintő vizsgálat átlagpontszámai a következők voltak: matematikából és természettudományokból 489, míg szövegértésből 487 pont. Ennek fényében nagyon

A 2018-as PISA-felmérés eredményei

lehangoló, hogy számtanból 430 egyseget, szövegértésből 428 pontot, míg természettudományokból mindössze 426-ot sikerült elérniük a romániai diákoknak. De a sor tovább folytatódik: a 2010-es években ez volt a legrosszabb eredménye a hazai tanulónak, az OECD jelentése szerint a funkcionális analfabetizmus három év alatt 39-ről 44%-ra ugrott, amely azt jelenti, hogy a diákság közel fele bár el tudja olvasni a feladatokat, annak megértésével már komoly gondok adódnak.

A legnagyobb hiányosságok és visszatekintések a matematikánál jelentkeznek.

Három év leforgása alatt 14 pontot csökkent a romániai diákok teljesítménye, amely világviszonylatban is nagy romlást jelent. Az eredmények még szomorúbbá válnak akkor, ha a leggyengébb 5 százalékot vizsgáljuk helyi és OECD-szinten: míg három éve „csak” 35 egységgel voltak lemaradva az itteni gyerekek az átlagtól, addig a legutóbbi felmérés szerint ez mára 60 pontra duzzadt. Fontos ugyanakkor azt is megemlíteni, hogy a legjobb 5 százalék viszont igen sikeresen zárt a legfrissebb PISA-felmérésben. „Az érem azonban nem a tanügyi rendszert,

hanem a gondoskodó szülőket illeti, akik számára fontos a gyermekek megfelelő taníttatása, és órán kívüli foglalkozásra küldik őket” – vélik az Oktatási Elemzési Központ (CEAE) munkatársai.

A 2019-es év végén publikált eredményekből ugyanakkor az is jól kirajzolódik, hogy az itteni lányok könnyebben boldogulnak a szövegértelmezős feladatokkal, mint a fiúk: 34 ponttal jobban zártak ebben az ágazatban, amely a világlátlagot is felülmúlja. A tudományos feladatok megoldása szintén jobban fektet a lányoknak, matematikában azonban a fiúk zártak jobban – az eltérések azonban itt alig számottevőek.

Hogyan reagáltunk az eredményekre?

Aktuális tanügyminiszterünk, Monica Anisie a következőképpen reflektált a felmérés eredményeire: „nem szabad a PISA-eredmények miatt gondterhelte válnunk. Nemzetközi felmérésről lévén szó, a hangsúly itt nem a gyermekek tudását, hanem az ismeretek megfelelő alkalmazásáról szól.” Hozzátette ugyanakkor, hogy a tanügyminisztériumnak mihamarabb megoldást kell találnia, hogy a jövőben ne kerüljünk hasonló helyzetbe. „A rendszerrel van a fő gond, hiszen sokan nem értik, hogy a jelenkori trendeknek megfelelően kell felkészíteniük a tanárok a diákokat, amely korrelációban kell hogy legyen a munkaerőpiac és a mindennapi élettel” – állítja a bukaresti politikus.

Ezzel szemben Dacian Cioloş európai parlamenti képviselő sokkal tragikusabbnak látja a helyzetet, szerinte a gyermekek olyan sablon szerint tanulnak, amelynek vajmi kevés köze van a valósághoz. „A romániai oktatási rendszer visszamaradt; mi sem mutatja ezt jobban, mint a tankönyvek állapota, amelyek sok esetben rosszakul néznek ki, mint a kommunizmusban. A gyerekek unatkoznak az órán, mivel a tananyagot úgy adják le, mint harminc éve. Úgy teszünk, mintha mit sem tudnánk ezekről a gondokról, és közben alulfinanszírozott közoktatásról és gyengén fizetett tanárokról beszélünk, holott az problémák gyökerét véletlenül sem érintjük” – írta közös-ségi oldalán a zilahai exminiszterelnök.

Az Újítsuk meg Európát európai parlamenti frakció vezetője szerint a tanügy megújítása nem tűr halasztást Romániában. „Ezt a kérdést prioritásként kell kezelnie a mindenkori román kormánynak, ha számít az ország jövője. Ezt a reformot közösen kell véghezvinni a legjobb szakemberekkel, akik Romániában igenis megtalálhatóak” – zárta gondolatait Cioloş.

Liliana Romanciuc oktatási szakember elmondása szerint számított az eredményekre, hiszen élete nagy részét gyermekek között tölti, és ismeri a tendenciákat. „Jobb eredményekre nem számítottam, mint legutóbb, viszont hasonlóakra igen. Teljes gene-

Meg kell változtatnunk a tanítási szokásokat, hiszen ha ugyanazokhoz ragaszkodunk, mint évekkel ezelőtt, akkor az eredmények sem változnak. A mennyiség helyett a minőségre és a megértésre kell koncentrálni. Emellett az eredmények vizsgálata is elengedhetetlen.

rációkat veszítünk el, a funkcionális analfabéták száma egyre csak nő, de mi semmit nem teszünk” – állapította meg egy beszélgetés során Romanciuc. És hogy miben látná a megoldást? „Meg kell változtatnunk a tanítási szokásokat, hiszen ha ugyanazokhoz ragaszkodunk, mint évekkel ezelőtt, akkor az eredmények sem változnak. A mennyiség helyett a minőségre és a megértésre kell koncentrálni. Emellett az eredmények vizsgálata is elengedhetetlen. Végül pedig a magyarázatokra is nagy hangsúlyt kell fektetni: nem kell sokat és fölöslegesen indokolni, inkább az egyszerű és logikus érveket kell keresni. A mutatószámok ezzel ugyan nem lesznek kirobbanóak, de folyamatos növekedést produkálhatunk” – állítja a specialista.

Mi a helyzet világszinten?

Csakúgy, mint az előző felmérések során, a gyermekek felkészültsége továbbra is az ázsiai államokban a legkiemelkedőbb a PISA-teszt szerint. Az első tíz helyezett közül hat ország is a keleti kontinensen található, míg Európából az észt vagy a finn modellt lehet az iránymutató. „Nagyon sok ázsiai országban a gyermekek oktatása prioritást élvez, az oktatók taníttatására és a hátrányos helyzetű intézmények felzárkóztatására pedig az állam is odafigyel” – állítja az OCDE egyik szakértője, Eric Charbonnier. „Vegyük csak Dél-Korea példáját, ahol a tanárok társadalmi elismerés mellett nagyon vonzó fizetésben is részesülnek” – magyarázta a lenyűgöző eredmények miérettjeit az előbb már említett specialista.

Fontos megjegyezni azonban, hogy világviszonylatban sem túl rózsás az oktatási rendszer helyzete. A felmérés kiértékelői elkeserítőnek tartják azt, hogy bár az utóbbi tíz évben 15%-kal többet költünk oktatásra világszinten, a tanulók képességei nagyrészt megegyeznek az első, 2000-es PISA-felmérések eredményével. Valójában mindössze hét államban figyelhető meg bármiféle tanulmányi előrelépés a 79-ből – állítják a kutatási csoport munkatársai. Az OCDE szakemberei ugyanakkor arra is rávilágítanak, hogy az elmúlt években a fiatalok tanulási szokásai gyökeresen megváltoztak a technológiai vívmányok fejlődésének következtében. „Ezelőtt a tanulók a felmerülő kérdésekre csak a tanügyminisztériumok által hitelesített könyvekből kaphattak választ. Ma azonban az interneten több száz forrásból táplálkozhatnak, és sok esetben nem tudják eldönteni, mely információk helyesek, és melyek tévesek” – vélik a tanulmány készítői. Ezért a jövő nemzedékeit nemcsak meg kell tanítani bizonyos dolgokra, hanem fel kell készíteni őket a villámgyorsan fejlődő technológia és információáramlat kezelésére is. Nemcsak világszinten, hanem nálunk is.

SZATMÁRI BENCE

benceszatmari@yahoo.com

Nem szabad sírni!

Anyám komolyan beszél velem, ilyenkor rá kell nézni, és bólogatni kell. Épp azt meséli, hogy milyen lesz az oviban, meg, hogy nem szabad sírni. Nagyon jó lehet az oviban, ha máris a sírásról kell beszélni, gondolom, de közben csak bólogatok. Anyám azt mondja, ott fog hagyni egy rakás kisgyerekekkel, meg játékkal az óvó néninél, de én csak ne sírjak. Nem vagyok én bőgőmasina, nem akar szégyenkezni, meg ilyesmi. Eleve nem értem, mért kellene sírni, de azért megígérem, hogy nem fogok. Nem sír az, akkor se sírt, mikor olást kapott, szól bele nagyanyám. Anyám szerint ne is sírjak, nem vagyok én kislány. Akkor még nem sok kislányt ismerek, mert csak holnap leszek ovis először, az uncsim meg még nem kislány, csak bébi. Ő elég sokat sír, biztos azért, mert kislány lesz, ha már nem lesz olyan apró.

Bejön nagyapám, letesz három tojást az asztalra. A kendermagos megint eltojt, nem lelem, hova, azt mondja, aztán felém fordul. Holnap sírni fogsz az óvodában, kérdi vigyorogva, amiből már tudom, hogy volt a pincében is. Nem fogok, ingatom a fejem. Ne bosszantsd azt a gyereket, morog nagyanyám. Mindig így mondja: *azt* a gyereket, pedig én vagyok itt az egyetlen gyerek. Ez nem az óvoda.

Másnap korán kell kelni, és reggelizni kell, pedig még olyankor nincs is étvágyam. Ne turkálj az ételt, mondja anyám, pedig nem turkálom. Ez egyébként sem étel, ez rántotta, de inkább nem vitatkozok. Fejben eldöntöm, hogy igazam van, így vita nélkül nyerek. Ez a módszer később is a hasznomra válik majd, büszke vagyok magamra cudarul.

Bejön nagyapám, azt mondja, nem tudja, hova tojt a kendermagos, biztos megette a tojást a kutya. Közben nagyanyám kihozza a ruháimat, amiben először megyek óvodába. Aztán nehogy sírj, mikor otthagylak, mondja anyám, amíg feladja rám a holmikat. Ismerem ezeket a ruhákat, voltam már bennük templomban. Nagyanyám szerint az új ruhákkal templomba kell menni először, hogy a Jóisten lássa, hogy hálás vagyok értük. Biztos ő fizeti ki őket, vagy ilyesmi. Más gyerekek az apukája fizeti a holmikat, nekünk a

Jóisten. Ez van. Nem fogok sírni, ingatom a fejem anyámnak.

Amikor már rajtam van minden, anyám elővesz egy kék valamit, és azt is rám adja. Ez az ovis egyenruha. Olyan, mint egy ruhácska kislányoknak, csak világoskék és műszálás. Anyám hátul megköti a derekára varrt zsinórokat, mint a hülyék fehér zubbonyát. Vagyis a bolondokét. Szörnyen nézek ki.

Szóval sírni nem szabad, de azért járjak szoknyában... Ennyit a felnőttetkről.

Az ovi olyan, mint a többi ház a Felsővároson, csak színes rajzok, meg virágok vannak az ablakban. A virágok is papírból vannak. Amikor bemegyünk, már sok ijedt gyerek van ott. Egyikük az orrát piszkálja, aztán azzal a kezével elvesz egy játékot. Nem szabad sírni, súgja anyám, amíg leveszi a kabátomat, de én már fél szemmel a játékokat nézem. Anyám, mielőtt elmegy, még beszél egy kicsit az óvó nénivel, azzal a csatakanccal. Nagyanyámmal hívják így otthon, de a lelkemre kötik, hogy én óvó néninek szólítsam. A tűzoltóautót elcsaklizza előlem a taknyos gyerek. Legyen az övé, gondolom, és felveszek egy fakockát, amin színes kis rajzok vannak. A legtöbb gyerek sír vagy pityereg. Pedig nem mindegyik kislány közülük, de mondjuk a *hülye* bolond kék szoknyájukkal csak hallgassanak. Nem hallgatnak, sírnak. Az óvó néni mindenkinek megsimogatja az arcát – vagy ahogy ő mondja: a buksiját –, aki nagyon sír, azt meg is öleli. Ettől a legtöbben még jobban elkezdenek sírni.

Bőgőmasinák!

Egy darabig így megy ez, aztán lassan mindenki belefárad a sírásba. Csereberéljük a játékokat, nem is olyan rossz az oviban. Közben az óvó néni megpróbál megtanítani egy éneket, de nem nagyon hederítünk rá. Valami lányról szól, aki elment valahova messzire, vagy ilyesmi. Azt nem tudom, hogy visszajött-e, mert akkor már nem figyelek. Az egyik kislány odahoz nekem egy játékot, egy kisautót. Aztán hoz még egyet. Aztán egy macit is, meg egyebeket. Jó sok játékom lesz, de a többiek már kezdenek haragudni rám. Inkább adok nekik is a játékokból, erre a

kislány sértődik meg. Felvesz egy fakockát, azt amelyiket én is először felvettem, és duzzogva elmegy.

Mindenkinek nem lehet a kedvében járni.

A gomba lesz a jelem az oviban. Szép piros a kalapja, és fehér pöttyök vannak rajta, mesélem otthon nagyanyámnak. Mesélek a játékokról is, de a kislányról inkább nem mesélek. Bejön nagyapám, és megkérdi, sírtam-e az óvodában. A fejem ingatom. Pedig minden másik gyerek sírt, vágja ki diadalmasan anyám. Bőgőmasinák, legyint az öreg, majd csak úgy magának folytatja: nem tudom, hová tojik a kendermagos. Aztán kimegy. A kendermagost múlt héten levágtam, öreg, motyogja mosolyogva nagyanyám, és tovább köt. Másnap reggel úton az ovi felé a kabátom zsebében találom meg a fakockát a színes rajzokkal. Egy pillanatig nem értem, de aztán hamar megértem.

Okos gyerek vagyok.

Anyám ezúttal csak a bejáratig kísér, nem jön be velem, hogy szokjam. Az oviban már nem sírnak annyian, mint előző nap, de azért sokan sírnak. A taknyos gyerek most is taknyos – van, ami nem változik. Felakasztom a kabátom a gomba alá, és köszönök azoknak, akikkel már előző nap is játszottam. A sírosok külön kis klikkben állnak, nem foglalkoznak velünk, játékosokkal. Észreveszem, hogy ott pityereg köztük a kislány is. Nézegetem a játékokat, de közben úgy somfordálok, hogy egyre közelebb kerüljek hozzá. Amikor már mellette vagyok, felé nyújtom a fakockát, amit a zsebemben találtam. Rám néz a kisírt, csodálkozó szemével. Nem szabad sírni, mondom, és a kezébe nyomom a kockát, amitől mosolyogni kezd. A kislányok egyszerű lények, gondolom akkor.

Ekkor oldalról, egy kisebb teremből bejön a csatakanca, a kezében mindenféle érdekes holmival.

Nem is olyan rossz az óvodában.

VARGA LÁSZLÓ EDGÁR

vargalaszlloedgar@gmail.com

Elkezdődik a leghosszabb iskolai félév

Január 13-án kezdődik, és június 12-én ér véget a második félév az iskolákban-óvodákban, amely az egyik eddigi leghosszabb, 20 hetes lesz. A karácsonyi szünetig tartó első félév öt héttel volt rövidebb, 15 hetet töltöttek a padban a gyerekek. A második szemeszterben 12 hét telik el anélkül, hogy megszakítaná szünet az oktatási folyamatot. A változtatás oka, hogy korábban a szülők arra panaszkodtak, hogy túlságosan fel van szabdalva a tanév, így az oktatási minisztérium egybevonta a téli és a félévközi szünetet. A következő szünnap az oktatásban január 24-én lesz, a román fejedelemségek egyesülésének (mica unire) ünnepén. Az oktatási folyamat április 3-ig tart, amikor kétéhetes hűsvéti vakációra mennek a diákok. Április 22-étől kezdődően folytatódik a 2019–2020-as tanév, amely hivatalosan június 12-éig tart. A tizenkettedik osztályosok számára 2020. május 29-én ér véget, a nyolcadikosoknak pedig június 5-e lesz az utolsó tanítási nap. A nyári vakáció 2020. június 13-án kezdődik, és szeptember azon napjáig tart, amikor elkezdődik a 2020–2021-es tanév.

Jól szerepelnek a nemzetközi versenyeken a magyar középiskolák

Három erdélyi magyar középiskola is szerepel azon a listán, mely a nemzetközi tantárgyversenyeken legjobb eredményeket elért tíz romániai tanintézetet rangsorolja. A sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégium, a kolozsvári Báthory István Elméleti Líceum és a marosvásárhelyi Bolyai Farkas Elméleti Líceum egyaránt felkerült a tízes toplistára. A Wallstreet.ro portál által közzétett lista szerint tavaly 163 romániai diák ért el eredményeket nemzetközi tantárgyversenyeken, az élen a bukaresti Nemzetközi Informatikai Líceum áll, amelynek 46 diákja kapott elismerést nemzetközi olimpián. Ők egy legmagasabb fokozatú díjat, az úgynevezett abszolút aranyérmet is elnyerték. A dobogó második helyezettje szintén fővárosi, a Tudor Vianu

Informatikai Főgimnáziumnak 14 diákja részesült kitüntetésben nemzetközi versenyeken, a dobogó harmadik fokára azonban magyar középiskola került: a sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégium. A szentgyörgyi tanintézetnek nyolc diákja aratott sikert nemzetközi mezőnyben: egy első, egy második, négy harmadik helyet és két dicséretet szereztek. A kolozsvári Báthory István Elméleti Líceum a lista negyedik helyén szerepel négy díjazottal, a kincses városi tanintézetet pedig a marosvásárhelyi Bolyai Farkas Elméleti líceum követi szintén négy díjazottal, a két iskola között csak az elért helyezésekben van különbség.

Az igénylők zöme megkapta az oktatási-nevelési támogatást

Tavaly december 20. volt az oktatási-nevelési támogatások átutalásának utolsó időpontja a Szülőföldön magyarul program keretében, így idén már csak azoknak utalják az összeget, akiknek hiánypótlást kellett beküldeniük, valamint először nyitottak OTP-s folyószámlát. „A legelőször igénylők részére a támogatás kifizetésének érdekében az OTP Bank automatikusan folyószámlát nyit, illetve bankkártyát készít, mikor kész van, értesítve lesznek postán, hogy hol, mikor kell átvenni” – áll a Szülőföldön magyarul program honlapján olvasható tájékoztatóban. „Mindenkihez el kellett jusszon a pénz, akinek van már számlája az OTP Bankban” – mondta a Maszol hírportálnak Ady-Kovács-Ferenczi Noémi, a Szülőföldön magyarul program romániai koordinátora. Az illetékes szerint azok sem késték le a pénzről, akiknek újra kellett nyitni a számlájukat, vagy problémájuk adódott vele. Ezt még január vége előtt meg kell oldani, hogy az új igénylőkkel együtt megkaphassák a támogatást, hangsúlyozta az illetékes. Az először igénylők január végére, február elejére várhatják a támogatások folyósítását, és az eredetileg hiányos pályázatot beküldők számlájára is ekkor érkezhet meg a pénz. Tavaly összesen 139 737 erdélyi pályázatot regisztráltak, ebből 139 085 az oktatási-nevelési és 652 a hallgatói támogatásra vonatkozott.

Az oktatási-nevelési támogatás összege 310 lej, míg a hallgatói támogatásé 40 lej.

Elsőként a módszertani bizottságoktól szabadulnának meg a tanügyben

Elkészítette első jelentését az oktatási minisztérium keretében működő, a pedagógusokat érintő bürokratikus terhek csökkentésére létrehozott bizottság. A „papírmunka-felszámoló bizottságként” is emlegetett testület feladata az oktatási és kiértékelési folyamat hatékonyabbá tétele. A minisztérium közlése szerint a bizottság által javasolt intézkedéseket megvitatják a társadalmi partnerekkel, majd rövid távon, a második félévtől kezdődően, míg közép- és hosszú távon a 2020–2021-es tanévtől kezdődően érvénybe is léptetik ezeket. A testület a javasolt intézkedések közé sorolta a módszertani bizottságok felszámolását, a tantervi bizottságok jogkörének felülvizsgálatát, a jegyzőkönyvkészítés kötelezettségének megszüntetését egyes tevékenységeknél, az osztályfőnöki portfólió megszüntetését a tanulók szociális helyzetéről szóló elemzések és jelentések kötelezését, a tej-kifli és iskolagyümölcs-programmal kapcsolatos jelentések készítését. A bizottság javasolja, hogy vizsgálják felül a tanári portfólió tartalmát, illetve az oktatási szerződést oly módon, hogy a szülők önkénteseikként részt vehessenek az iskolán kívüli tevékenységek szervezésében, lebonyolításában.

Az oktatásba fektet a csíkszeredai önkormányzat

4,25 millió lej érdekében írt alá finanszírozási szerződést az idei év elején Ráduly Róbert Kálmán, Csíkszereda polgármestere a megyeszékhely Micsimackó óvodájának bővítésére és felújítására, illetve a Kós Károly Szak középiskola műhelycsarnokának az építésére. A két projekt összértéke 9,05 millió lej, az EU-s támogatás mellett a helyi önkormányzat 4,8 millió lejjel járul hozzá a munkálatokhoz, írta a Maszol. A hírportál szerint a Micsimackó óvoda bővítésre és felújításra szorul, a tanintézetben ugyanis

rendszeres a túljelentkezés. A terasz és tetőtér beépítésével újabb termékkel és külső lépcsővel bővítik az épületet, hőszigetelik a külső falakat és a tetőzetet, felújítják a fűtésrendszert, energiatakarékos lámpatesteket, égőket szerelnek fel. A Kós Károly Szakközépiskola tanműhelyeinek befejezése 6,30 millió lejbe kerül, ebből 1,65 millió lejt uniós forrásokból nyernek, 4,64 millió lejt pedig a csíkszeredai önkormányzat biztosít.

Prima díjas a Téka Alapítvány és a Napsugár

Prima díjat kapott decemberben a budapesti Művészetek Palotájában megrendezett gálaesten magyar népművészet és közművelődés kategóriában a szamosújvári Téka Alapítványt, illetve az erdélyi Napsugár gyermeklap kiadója. A Téka Alapítványnak adományozott díjat a szervezet alapítója és elnöke, Balázs-Bécsi Attila vette át. „A Prima díj a Téka munkájának eddigi legnagyobb társadalmi elismerése. Az, hogy kiérdemeltük, nemcsak a mostani munkatársak, kollégák érdeme, hanem minden volt és jelenlegi tékásé. Hiszen minden generáció a szervezetben végzett munkájával hozzátett valamilyen értéket, hozzájárult ahhoz, hogy megismerjenek és elismerjenek. Szép volt, jó volt ott lenni a díjátadáson, tényleg a magyar nemzet elitje vett körül, de a legjobb volt visszasietni a barátok, munkatársak közé, és velük együtt ünnepelni” – írta a díj kapcsán Facebook-oldalán Balázs-Bécsi Attila. A Napsugár Alapítványnak adományozott díjat Zsigmond Emese, a gyremeklap főszerkesztője vette át. „Óriási megtiszteltetés ez, munkánk, eredményeink elismerése, mely megerősít céljainkban, és szárnyakat ad a folytatáshoz” – mondta a Maszol hírportálnak az elismerésről a főszerkesztő. A Prima Primissima 17. gálaestjén tíz kategóriában osztották ki a Prima Primissima, Prima és Junior Prima díjakat.

Két erdélyi pedagógus is megkapta a Magyar Nyelvőr-díjat

Két erdélyi pedagógus, Iszlai Enikő, a kolozsvári Brassai Sámuel Elméleti Líceum magyartanára, valamint

Bernád Ildikó, a gyergyószentmiklósi Vaskertes Általános Iskola igazgatója vehette át a Magyar Nyelvőr-díjakat decemberben a budapesti Parlamentben. A Magyar Nyelvőr Alapítvány rangos elismerését mellettük Kiss Jenő Széchenyi-díjas nyelvész is megkapta. A díjátadón Tuzson Bence, a Miniszterelnökség közszolgálatért felelős államtitkára rámutatott: a magyar nyelv magában hordozza a magyarság történelmét, meghatározza kultúráját, és összetartja a nemzetet. „Fontos elismerni azokat, akik munkásságukat a magyar nyelv megőrzésének szentelték” – hangsúlyozta az államtitkár. Az aranyszínű talapzaton álló, gravírozott tollat ábrázoló díjat és az elismeréssel járó pénzjutalmat olyan személyeknek adják át évente, akik Magyarországon és a határon túl sokat tettek a magyar nyelv ápolásáért. Spang Gyula, az alapítvány kuratóriumi elnöke elmondta, a Magyar Nyelvőr Alapítvány a magyar nyelv kutatását, megőrzését és oktatását szolgáló rendezvényeket, kiadványokat és törekvéseket támogatja. Az ünnepségen Keszi István, az alapítvány alapítói képviselője úgy fogalmazott: a magyar nyelv olyan, mint egy hangszer: aki játszani akar rajta, mindennap gyakorolnia kell. „Az anyanyelv összetartó kapocs a magyarság minden tagja között, bárhol is éljenek” – tette hozzá, kiemelve: amíg a nyelv fennmarad, a magyar nemzet is élni fog.

Több pénz jut a határon túli magyar kultúrára, oktatásra

A tavalyi 1,1 milliárd forint helyett idén kétmilliárd forintra nő a külföldi magyarság szülőföldön való boldogulásának elősegítését célzó, A magyar kultúráért és oktatásért elnevezésű pályázat keretösszege – jelentette be Potápi Árpád János nemzetpolitikáért felelős államtitkára. Az MTI szerint a budapesti sajtótájékoztatón elhangzott: a központi pályázati kiírás keretösszege 700 millió forintról 1 milliárdra, a regionális pályázati kiírások teljes keretösszege 400 millióról 1 milliárd forintra nő. Az államtitkár arról is beszámolt, hogy az igényelhető támogatás mértéke is változik: a központi pályázati kiírás keretében 500 ezer és 10

millió forint közötti összegre, a regionális pályázati kiírások esetében 300 ezer és 3 millió forint közötti támogatásra lehet pályázni. Potápi Árpád János fontos változásnak nevezte, hogy egy pályázó csak egy pályázatot nyújthat be, azaz vagy a központi, vagy a regionális pályázati kiírásra jelentkezhet. Szintén változás, hogy a nemzeti jelentőségű intézmények nem nyújthatnak be pályázatot, a korábban számukra igényelhető kétmilliárd forintos összeget támogatásként kapják meg. A pályázat keretében a magyar közösség céljait szolgáló kulturális és oktatási programok, ahhoz kapcsolódó tevékenységek, írott és elektronikus média, könyvkiadás, civil szervezetek, egyházak, belső egyházi jogi személyek, intézmények működése, valamint fejlesztések és ingatlanberuházások támogatását lehet kérni. A központi pályázati kiírás esetében ingatlan- és gépjárművásárlás is támogatható, mondta az államtitkár. Hozzátette, a regionális pályázatok lebonyolítását négy régióban – Felvidék, Kárpátalja, Erdély, Vajdaság – a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. által alapított leányvállalatok, valamint a nemzetpolitikai célok iránt elkötelezett határon túli lebonyolító szervezetek közreműködésével valósítják meg. A pályázati felhívások célja a Magyarország határain kívül élő magyarság szülőföldön boldogulásának, Magyarországgal való sokoldalú kapcsolatai ápolásának és fejlesztésének előmozdítása, magyar nemzeti azonosságtudatának megerősítése az oktatás és a kultúra támogatásával. Potápi Árpád János arról is beszámolt, hogy a határon túli magyar jogászhallgatókat segítő, 2012-ben indított dr. Szász Pál tanulmányi ösztöndíjprogram keretösszegét a korábbi 18-ról 36 millió forintra emelik. Mindkét pályázat felhívásai megtalálhatóak a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. honlapján és a www.kulhonimagyarok.hu oldalon. A magyar kultúráért és oktatásért elnevezésű pályázat központi kiírására 2020. január 31-ig, a regionális kiírásokra – régióként néhány nap eltéréssel – január végéig lehet beadványokat benyújtani.

P. M.